ՉՈՐՐՈՐԴ ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,168 Կ. ՊՈԼԻՍ, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 1900, ՕԳՈՍՏՈՍ 9—22 27 ՌԷՊ" ԻՒԼ ԱՒ" 1318 9 ԱՂՍՏՈՍ 1316 Դ. ՏԱՐԻ — ԹԻՒ 1,168

«بوزانتيون»
بوزانت كچيان

20 ՓԱՐԱ

Բիւզանդիոն

20 ՓԱՐԱ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԲՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ
PUZANTION
Journal Arménien Quotidien, Politique, Financier et Littéraire
Directeur-Propriétaire
PUZANT KÉTCHIAN
Bab-Ali Djaddéssi, No. 23 _ 25.
CONSTANTINOPLE

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀԱՑԱԹԵՐԹ ԱՄԵՆՕՐԵԱՅ ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՆՕԹԵՐ

Սա Սկիւտարի Տ. Ներսէս ծերունազարդ քահանային օծման և յուղարկաւորութեան և ո՛չ մէկ Եպիսկոպոսի ներկայ ըլլալն տըդաբէ չա՛ռ ցաւալի տպաւորութիւն գործեց Սկիւտարէ դուրս ալ։

Սկիւտարցիք, համբաւաւոր ծերունին բացման ու փակման խնդիրներէն ի վեր զիրենք յատկանշող բնորոշող ուշիմութեամբ, զգայնութեամբ, կիրակի օրն իրաւամբ յուզուեր էին, և ամէն անոնք որ ի Բերա, Գումգափու, և այլուր, երկուշաբթի թերթին մէջ կարդացին խեղճ բարի քահանային առանց Եպիսկոպոսի մը օրհնութեան թաղուիլը, վըշտացան, և միաձայն հարցուցին թէ ո՞ւր էին մեր Պոլսոյ տասնեչորս կամ տասնև հինգ Եպիսկոպոսները։

Ասոնք, ինչպէս յայտնի է, Պոլիս կը կենան՝ մեծ մասամբ՝ հարսնիքներ ու ննջեցեալներ օրհնելու համար, մերթ ընդ մերթ ալ քարոզելու համար այն եկեղեցիներու մէջ ուր գտուին։ Քանի որ իրենց արդի պաշտօնին էական հանգամանքներէն մէկը յուղարկաւորութեանց նախագահելն է, ի՞նչպէս կ՚ըլլայ որ քահանայի մը յուղարկաւորութեան գալու կ՚զժկամակին։

Անշուշտ, հանգուցեալ եկեղեցականն այն տեսակ Սարրաֆ մը չէր, որ Սէրկիններ և Պօնօններ կոտրելով կամ պակաս կշռող ոսկիներ քշելով դրամ դիզած ըլլար, կամ Թէֆէճի մը, Բօլիցաճի մը, որ խեղճ պանդուխտներուն արիւնը քամած ըլլար իր բարդ ի բարդ վաշխերով։

Անժխտելի է նաև թէ ալեզարդ Տէրտէրը խամ մանիֆաթուրայի, ժամանակն անցած թօհաֆիյէի, կեղծ գորգերու և փտած տպածոյի գործերէն գոնէ երեք—չորս հազար լիրա մէկ կողմ չէր դրած, որպէս զի իր ընտանիքը կարենար առ մէն մի Եպիսկոպոս մէկ լիրայէն ինչուան երեք լիրա «այցելագին» վճարել, և աւելի մեծերուն ալ մինչև հինգ լիրա։

Հանգուցեալը չէր առաքագործական այն գիտոն ըսող թէ ինչպէս կարելի էր անեղծ գոյներուն տեղ կեղծ ներկերով պասմա քերել մեր հրապարակը, և խաբելով միամիտ Անատոլցիները, քեօշք մը շինել ի Թօփհանէլի օղլու կամ ի Պէյքօզ։

Ո՛չ, Տ. Ներսէս քահանան չէր հեղինակն այն ճարտարութեան որով բամպակեղէնի 50 եարտանոց ծրարներուն ամէն մի եարտայէն քանի մը ինչէզ, մէդրոյէն ալ մի քանի սանդիմ և մանածի ծրարէն առչափ լիպրա «կրճատուեցան», և տասնեակ Տուներ հարստացան մեր հրապարակին վրայ, շնորհիւ հաշտակաւոր գիւտին։

Հանգուցեալը չէր նմէնէ տեղագրաւոր կապալառու կամ Միւթէահհիտ մը (քօնդրաքդէօռ), որ սահմանագծ ճանապարհին կամ երկաթին սաորին տեսակները քշելով բարակը շնայող վարչութիւններու, և Բուլկարի արու ոչխարներուն տեղ Անատոլուի էգ ոչխարներ կարել տալով ի պէտս հիւանդաց, տուներ շինած ըլլայ Գատըգեղի, Այազէֆանոսի, կամ Բերայի մէջ. որով իրաւունք ստացած ըլլայ իր յաւիտենական քունն օրհնել տալու։

Հանգուցեալը չէր նաև հրապարակին այն տեսակ յաջողակ ճարտարապետներէն մէկը, որք, ինչպէս կ՚ըսուի ռամիօրէն, ուրիշին տունը կը փլցնեն՝ իրենցը շինելու համար, այսինքն՝ սակարկուած Տարըճայի աւազին տեղ ծովու աւազ կ՚գործածեն, որով խոնաւութիւնը չի վերնար տունէն, եւրոպական աղիւսին տեղ Խասգեղի փխտոր տեսակները կ՚քշեն, չխյտանէին տեղ փոքռալըդ, ևն. ու 500 լիրայի սակարկուած շէնքն 1,000 լիրայի կ՚հանեն, որով իրենց բանը գործը գիտցող պատուաւոր մարդու համբաւը կ՚շահին,—համբաւ որ այս աշխարհի մէջ ամէն դիրք, փառք և տիտղոս իրենց պարգևելէ զատ, հանդերձեալ կեանքին համար ալ ամէնէն ընտիր անցագիրը կ՚հայթայթէ իրենց, Պատրիարքներու, Եպիսկոպոսներու, Վարդապետներու և դպրաց դասերու թափօրներով ճամբայ հանուելով, օրհնութեան աղօթքներու և դամբանական ներբողեաններու մրմունջներու մէջ խունկերով և մոմերով յանձնարարուելով, յուղարկուելով դէպ ի Յաւիտենականութիւն, որպէս զի հո՛ն ալ, վերը, նոյն պատկառանքով, նոյն ակնածանքով նայուի մեր այս բախտաւոր, բարեկեցիկ, պատուաբեր և նշանաւոր քաղաքացիին կամ գեղացիին։ Ա՜խ, ի՜նչ Սրբազան բերաններ, փառաւոր Գաւազաններ ի ձեռին կանգնած «մեծ մարդուն» դագաղին վերեւ, յօժարակամ պիտի բացուէին գովելու դրուատելու համար մեր այս պարկեշտ, առաքինի, ճարտար և ուսեալ հայրենակիցը, ցեղակիցը, բարի հայրն ընտանեաց, բարի քաղաքացին, որ, քանզի իր կեանքին մէջ արհամարհեց այն փոքրիկ գողութիւններն որոց համար մարդ բանտ կ՚մտնէ, այլ ճարտարապէս իւրացուց 50ական 100ական հազարներով, որով մարդ անուանի կ՚ըլլայ, և քանզի, ի քաւութիւն և ի թողութիւն մեղաց, քանի մը հարիւր ոսկի, կամ առ առաւելն մի քանի հազար լիրայի չնչին տասանորդ մը բաշխեց հասարակութեան, քրիստոնէական ամէն առաքինութեանց մարմնացումը կ՚ըլլայ, և Երկնից Արքայութիւնը ժառանգելու անժխտելի իրաւունքներ կ՚ստանայ։

Սա՛ ևս կայ որ հանգուցեալ Տէրտէրն իր կեանքին մէջ բախտ չունեցաւ Ռումելիի Բէյանքօ մը շահելու, այն երանելի Բէյանքօն որ մեծամեծ արժանիքներ կ՚պարգևէ մարդուս, իր երկու աչքերով ու երկու ձեռքերով իր պարզ օրապահիկն անգամ հանելու անկարող անանուն և աննշան Սարրաֆը մէկ օրէն միւսը Պոլսոյ ամէնէն երեւելի Պանքէրներէն մին կ՚հանդիսացնէ, որ թէպէտ աննախանձելի կեանք մը վարած և հոմանուհիներու հետ անցուցած ըլլայ իր բոլոր ժամանակը, իր յուղարկաւորութեան օրն ամէնէն մեծանուն, ամէնէն պերճախօս Եպիսկոպոսներու դամբանականներովը կ՚յանձնուի իր յաւիտենական սրբացման, իր «Գերդաստանին» իր նախնեաց դամբարանին»։

Ո՛չ, Սկիւտարի Ս. Կարապետի քահանան ասոնց և ո՛չ մէկն եղած էր կամ ըրած էր որ իր խեղճ ընտանիքն ի վիճակի ըլլար իր յուղարկաւորութեան գալիք Եպիսկոպոսներուն դրամ վճարելու։

Բայց Տ. Ներսէս քահանան եթէ վերեւ նկարագրուած տեսակէն վաճառական, սեղանաւոր, ճարտարապետ և գործի մարդ չէր, գոնէ Աստուծոյ պաշտօնեան էր, որ երկար կեանք մը անցուցած էր Սուրբ Անմահ Պատարագներ մատուցանելով, հիւանդներուն վրայ աղօթելով, ննջեցեալներու ընտանիքները մխիթարելով, աղքատներուն, որբերուն և որբեւայրիներուն այցելելով յանուն Աղքատախնամի, յանուն մարդասիրութեան, Աստուծոյ Տան սպասարկելով, Անոր Սուրբ Գիրքը կարդալով, և կարդացնելով մեծերուն ու փոքրերուն։ Այսպիսի հոգեւորական մը սա միւս աշխարհականներո՞ւն չափ ալ իրաւունք չունէր որ Եպիսկոպոս մը վերջին անգամ օրհնէր զինք, և նա խաղաղէր իր յուղարկաւորութեան, և սփոփէր իր ընտանիքը։ Մեր Եպիսկոպոսներն այսպէ՞ս կ՚յարգեն հոգեւորական կոչումը։ Այսքա՞ն նուաստ գաղափար ունին Քահանայութեան վրայ։ Կարելի է որ Տ. Ներսէս քահանային հետ անձնական բարեկամութեան կապեր չունէին, Արդէն քիչ անգամ կ՚պատահի որ Եպիսկոպոսներն ու Արքեպիսկոպոսները բարեհաճին պարզ քահանաներ իրենց մտերմութեամբը պատուելու։ Անո՞նք ո՛վ կ՚ըլլան որ։ Բայց գո՛նէ Քահանայութեան պատիւը չէ՞ր պահանջեր որ հանգուցելոյն յուղարկաւորութեան գէթ մէկ Եպիսկոպոս ներկայ ըլլար։ Ուրեմն, Դրա՞մը միայն նշանակութիւն կ՚ունենայ մեր Եպիսկոպոսներուն համար։ Երբէք աւելի բարձր հոգեւորական շարժառիթ մը չէ՞ կարող զիրենք շարժել։ Դրա՛մ և միայն դրա՛մ որպէս զի վերջին օրհնութիւնները տան հանգուցեալի մը։ Ա՛խ, ո՞ւր էր Իզմիրի Սրբազան «Հովիւ»ը, որ կը պնդէր թէ Եկեղեցւոյ շնորհներն առանց դրամի պէտք է մատակարարուին և այս պատճառաւ պէտք չէ որ քահանաներուն ամսական կապուի։ Բայց, Սրբազա՛ն Հայր, Եկեղեցւոյ ո՞ր շնորհն է, ո՞ր խորհուրդն է որ առանց դրամի կ՚մատակարարեն արդէն։ (*)

(*).—Այս յօդուածը գրած էինք, երբ լուր բերին մեզ թէ Տ. Ներսէս Թէհէ.ի.ին յուղարկաւորութեան պահուն Եպիսկոպոս մը արդէն կ՚գտնուէր Սկիւտարի մէջ իսկ, և իրեն կոչում եղած էր, բայց չէ ուզած գալ։

Մեզ պատմեցին նաեւ որ հանգուցեալը, 25—30 տարիէ ի վեր քահանայ, անկէ առաջ ալ իբրև դաստիարակ—կառավարիչ և իբրեւ դասատու ծառայած էր ազգային մանկտւոյն կրթութեան։

ՀԱՅՑՈՒ ՄԸ ՆՈՐ ԳԻՒՏԸ

ԹԵՒԱՒՈՐ ՇՈԳԵՆԱՒ ԵՒ ՎԵԼՈՍԻՓԷՏ ՇՈԳԵԿԱՌՔ

ՏՓՂԻՍ, 29 Յուլիս

Այս օրերս տեսնուեցաւ այստեղի Թերթերէն միոյն մէջ ընդարձակ յօդուած մը այս նոր գիւտի վրայ, որուն հնարողն է Տաճկաստանցի և բնիկ Ակնցի Պր. Ալեքսան Թանտըրճեան։

Ինքը տարիներէ ի վեր եկած է Կ. Պոլսէն, ընտանեօք և զաւակօք, գիտնական անձ մ՚է, կ՚տեսնուէի երբեմն իրեն հետ իբրև ատամնաբոյժ, զի այդ գործով կ՚զբաղէր և երբեք այսպիսի աշխատութեան մը մէջ ըլլալը չէր յայտնած։ Մէկ—երկու անգամ տեսած եմ զինքն հրապարակէ հեռի անկիւններ, փոքրիկ ձուլարաններու մէջ գործաւորներուն գլխուն վերեւը նստած բաներ մը կաղապարել տալը, որոնց երբեք ուշադրութիւն չէի դարձուցած, կարծելով թէ ատամնաբուժութեան վերաբերեալ պէտքեր ձուլել կուտայ, չնայելով կ՚անցնէի։ Բայց՝ ընդհակառակը կ՚աշխատէր եղեր այնպիսի գիւտ մը հնարել որ մարդկութեան ծառայութիւն մը մատուցանէ։

Այս աշխատութիւններէն մին է Թեւաւոր շոգենաւ ըսուածը, որ մինչև այժմ չէ տեսնուած իր օգտակարութիւնը։ Ասոր նորութիւնները կ՚կայանան իր արտաքին ձեւին եւ ներքին մեքենական դրութեանց մէջ։ Բոլորովին նորութիւններ են կողքերու փոսիկները, նորագիւտ խաղերը, թեւաւոր վինտանիւը, որ խաղերու միջոցաւ կ՚րացուի, կ՚գոցուի, կ՚ցածնայ և կ՚բարձրանայ իր դիրքէն։ Ներքին մասի մեքենան առանձինն ամրացած դիրք չունի, յարմարցուած է դրսի գործօղութեանց համաձայն, որք ի հարկին յառաջ կ՚բերեն զանազան ծռութիւններ և հակումներ։ Մեքենային ամէնէն գործօղ մասերը կը կազմեն աջ ու ձախ զետեղուած երկու առանձին բաժանումները։ Ներքին մասը կ՚գործէ խաղերուն միջոցաւ դրժի թեւաւոր վինտանիւին ընկլիք շարժումէն։

Այս նորահնար շոգենաւի վինտանիւոր թեւերը, խաղերը, փոսերն և մեքենային ներքին կազմութեան գիւտը մինչեւ ցարդ գտնուած շոգենաւերէն այն առաւելութիւններն ունին որ անխտիր ամէն նաւերու համար, ըլլա՛յ այդ ովկիանոսի, ծովու կամ գետի վրայ գործածուող, անոնց գնացքն աւելի կ՚ապահովէ ալեկոծութեան, հոսանքներու, տատանումներու կամ այլ և այլ վտանգներու ժամանակ, նաւուն կուտայ աւելի մեծ ոյժ, տոկունութիւն և մաքառում։ Բաղդատմամբ ներկայ մարդատար և ապրանքատար նաւերուն՝ պիտի ունենայ աւելի մեծ սրընթացութիւն, առաւելութիւն 3—10 մղոն ամէն մի ժամուն համար։ Նաեւ այդ խաղերուն, փոսերուն, թեւերուն, վինտանիւին և բաղդրեալ մեքենային շնորհիւ ծովու ո՛ր կողմն որ ուզուի, իր տրամագծին վրայ պիտի կարողանայ դառնալ կատարեալ յաջողութեամբ շուտ և կանոնաւոր, և որ զարմանալին է՝ առանց ղեկի։ Նոյնը պէտք է հասկնալ ո և է կէտի մը վրայ անմիջապէս կանգ առնել տալու միջոցին, այնպէս հաստատուն, այնպէս յաջողակ արդիւնքով՝ իբր թէ երկու կողմերէն խարիսխ ձգած ըլլար։

Այժմ համառօտիւ պատմենք շոգեկառքի մասին եղած նորութիւնները, զորս մինչև հիմա տեսնուածներուն հետ բաղդատելով, ներքին և արտաքին գլխաւոր կազմութիւններուն մէջ բնաւ նմանութիւն կամ ընդօրինութիւն չունին, սրընթացութեան և ապահովութեան տեսակէտներով աւելորդ կ՚ըլլայ նոյն իսկ բաղդատութեան մէջ մտնել։ Երկաթագծէն դուրս չելլելու, դիւրաշարժութեան, տարողութեան և կատարելիք շրջանաւոր դարձուածքներուն մէջ բոլորովին նորութիւն մ՚է։ Օձագալար գնացքներու և մեծամեծ կորութիւններու կատարման շրջանին նա կարող է 25 կանգուն տրամագծով տարածութեան մը շրջանարկութեան վրայ յաջողապէս դառնալ, մինչդեռ ցարդ գործածուածները 900 կանգուն տարածութեան մը վրայ հազիւ կարող են կատարել իրենց դարձուածքը. ուրեմն մօտաւորապէս 25—30 անգամ համեմատական աւելի փոքր տրամագծի վրայ, պիտի կատարէ Թանտըրճեան էֆէնտիի գիւտն եղող վելոսիպէդ-շոգեկառքն իր կորութեանց վրայ կատարելիք գնացքը։ Այսպիսի փոքրացած տրամագծով կատարելիք գիւտի արդիւնքը տնտեսական շատ մեծ առաւելութիւններ ունի երկաթուղիի գործուածներուն համար, մանաւանդ այն պարագաներուն, երբ պիտի կարէ հարիւրաւոր ակամայ կամ աւելի ճիշդը ըսելով՝ հարկէն ստիպուած, կոր դարձուածներու դրութիւնը, դիւրութեան համար միայն շինուած կամուրջները, գետնուղիները, քար ու հող լեցնելու հոգը, արհեստական ձեւով շինուած լեռնային կիրճերու և ձակուած լեռանցումներու դրութիւնը, որք հարկաւոր են մեծ տրամագծի վրայ դարձող շոգեկառքերու արդի դրութեան, իսկ սա կարող է իր փոքր տրամագծի վրայ կատարելիք դարձուածով թէ՛ տնտեսական և թէ ժամանակը թէ նիւթը։

Շոգեկառքի լոքոմոթիւն բոլորովին նոր է այժմեաններէն, իր առաւելութիւններն են անիւներու ունեցած ամէն կողմ դիւրաթեքութիւններն, անոնց կեդրոնական գլաններու վրայ կատարած դարձը գծէն առնելով իրենց ուղղութիւնը. այդ գծերուն, և այդ երկաթագծին վրայ պիտի խօսինք իր տեղը՝ Լոքոմոթիւն ունի չորս սիլինտր և երկու շոգեկաթսայ, իւրաքանչիւր քով քովի դրուած, ութ անիւներ զանազան մեծութեամբ, որոնցմէ չորսը միայն կ՚գտնուին կեդրոնական գծին յատակը, իսկ միւս չորսը կը գտնուին ապահովութեան երկրորդական գծին վրայ։ Լոքոմոթիւի յատակն ունի երկու առանձին բաժանում, որոնք իրարու հետ կապակցութիւն չունին, անիւները զոյգ եզերքով անցուցած են գծին ու սիլինտրներու վրայ իրենց շրջանը կ՚կատարեն լոքոմոթիւի յատակը որ հինգ կէտերու վրայ գնդիկներ ունի. ու եթէ նոյն մէկ անիւը գծէն դուրս խոտորած կամ ջախջախուի, չէ կարող խանգարել միւս անիւներուն գործողութեան շարունակութեան։

Հնարուած այս նոր վելոսիպէտ-շոգեկառքի երկաթագիծը սրընթաց գնացքը կ՚կատարէ մէկ գծի վրայ կ՚խնայ անոր ամբողջ ծանրութիւնը, ունի երկրորդական թեթև գիծ մ՚ալ, որ լոկ հաւասարակշռութեան պահպանման և գծէն դուրս չգալուն կ՚ծառայէ։ Գծերու ձգուելու ձեւին և կազմութեան վրայ այժմ չխօսելով կը վերապահենք հեղինակին։

Շոգեկառքի վակոններու ձեւին, իրկապուելուն, կայարաններէ անցնելու յարմարանքին և այլ մանրամասնութեանց համար կարելի է ըսել չկայ մաս մը որ նորին վերապահուած կամ բարեփոխուած չըլլայ։ Վակոններն իրար կ՚ապող թամփոններ [վակոններու երկու ծայրերը գտնուող թ գունտերը] բոլորովին անյայտացած են այնպէս որ վակոններն իրարու հետ պիտի միանան բոլորովին վարէն և վերէն հետեւեալ ձեւ եղանակով մը գլուխներն իրար մէջ անցնելու օրէնքով, այսինքն քոնվէքսի ու քոնքաւի դրութեամբ և վակոններու իրար մէջ ունեցած բաց տեղերը հետեւապէս կ՚ջնջուին և անոնց տեղեր կ՚գոցեն լրացուցիչ կտոր վակոններ, այնպէս որ երբ ամբողջ կառախմբի գնացքը կ՚գտնուի ուղիղ գծի մը վրայ, կ՚կարծուի թէ ամբողջ շոգեկառքի կազմը մէկ մարմինէ կազմուած ըլլայ, իսկ հակումներու, գալարումներու ատեն վակոններն իրենց մեքենական դրութեան համեմատ կ՚առնեն զանազան դիրքեր։

Շոգեկառքի գնացքը թէեւ ներկայիս պիտի ըլլայ շոգիով, բայց հեղինակի կանխամտածութեամբ նա ապագային իր ընթացքը պիտի կատարէ կամ ելեկտրական եւ կամ կազային ոյժով։ Այս գիւտին փոքր մասերը շինուած են և արդէն իրենց նախնական յաջող փորձերուն ենթարկուած, աւելի գործնական յաջող փորձերու ձեռնարկը պիտի ըլլայ աւելի մեծ չափագծով շինուած նմոյշներու վրայ։ Տեսնենք, թէ այս նորահնար հեղինակը ի՛նչ կերպով պիտի քաջալերուի. արդեօք ի գլուխ հանելու համար, աշխարհի ցոյց տալու և գործողութեան ձեռնարկելու համար պէտք եղած օժանդակութիւնը պիտի ընէ՞ն, թէ սա ալ միւս զանազան բաներու վրայ աշխատող եւ գլուխ հանող հեղինակներու պէս ձեռուները ծոցը պիտի թողուն։ Բայց չեմ յուսար այնպէս, վասն զի այս կողմերու տեղացիք լաւ կ՚ճանչնան ի գլուխ ելնելիք արդիւնաւոր գործն եւ չխնայելով դրամ, կը մասնակցին գործոյն։ Կ՚շնորհաւորենք Պ. Թանտըրճեանը, այս նոր գիւտն ի գլուխ հանելուն համար, և յաջողութիւն կ՚մաղթենք։

ՕՐՈՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐԸ

ՏՓՂԻՍ, 29 Յուլիս.

*** Ն. Օծութիւն Սրբազնակատար Հայրապետը, բոլոր Ռուսաստանի առաջնորդաց հրամայեր է որ իրենց թեմերը գտնուած եկեղեցեաց մէջ հոգեհանգիստ կատարուի հանգուցեալ Պ. Ջանշեանցի հոգուն, ինչ որ ամսոյս 23ին կատարուեր է բոլոր եկեղեցեաց մէջ, ներկայ գտնուեր են պաշտօնեաներ Հայ թէ ռուս, ու բազմութեամբ շատ եկեղեցեաց մէջ ալ քարոզ խօսուելով, գոված են իր բարեգործութիւնները, և հանրութեան մատուցած ծառայութիւնները։

*** Բարձրագոյն հրամանաւ, բոլոր եւրոպական ապրանքներուն վրայ մաքսային յաւելում մը ընել պատուիրուած է, առժամանակեայ, չինական պատերազմի պատճառաւ, սկսուած է ամէն բան վրայ դնել։ Շաքարը փութին 2 կոպէկ աւելցաւ (3 փութը մէկ քիլօ է) և աւելի բարձրանալու վախ կայ, վասն զի կառավարութիւնը որոշ քանակութեամբ շաքար պիտի պահէ որ կանոնաւորէ շաքարի առուտուրն աւելի բարձր գներու չենթարկուելու համար։

*** Հաւաստի աղբիւրէ կ՚իմանամք թէ Խնամակալութիւն մը պիտի հաստատուի հանգուցեալ Պ. Ջանշեանցի հիմնած որբանոցներուն խնամք տանելու, որպէս զի օգնութիւնները չզադրին։

*** Պ. Մանթաշեան դպրոցի մը բացուելուն առթիւ 50 հազար րուպլի պիտի նուիրէ եղեր, բայց չէ ընդունուեր. գրած էիք։ Այդ լուրը 8 ամիս առաջ տարածուած էր, և ես այն ժամանակ արժանահաւատ աղբիւրէ տեղեկացած եմ թէ սուտ է այն լուրը, այդպիսի բան մը ոչ առաջարկուած է, և ոչ ալ խորհած է յիշեալ անձը, ո՛րն է։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԲՈՐԵՆԻՒՆ ՋՈՀԸ

ՍԱՄԱՂԱՐ, 29 Յուլիս

Յուլիս 22ին, Շբ. գիշեր Տաճկաստանցի մի Վարդան անունով, զոհ գնաց բորենի կոչուած գազանին, Աղջղալայ գիւղում, որը ասկից հազիւ կէս ժամ հեռի լինի։ (Էջմիածնի գաւառին մէջ։) Տղերքիս գրողը անձամբ գնաց նոյն գիւղն եղելութիւնն ստուգելու, որ այսպէս է պատահել։ Շաբաթ օր, Յուլիս 22ին, գաղթական Վարդանն իր երեք ընկերներով միասին Էջմիածնից կ՚երթայ Աղջղալայ գիւղն աշխատելու։ Երեկոյեան երբ ընկերներն նրան կ՚ստիպեն որ մարագում քնի իրանց քով, Վարդան կ՚մերժի, ասելով թէ ի՞նչ էք վախենում, մարդ բորենուցն էլ կ՚վախենա՞յ, ևն։ Այդպիսով դուրսը կ՚քնի, ասելով թէ տեսնեմ այդ ճանավարն ինչպէս է ինձ ուտում։ Հազիւ Վարդան կ՚մտնէ անկողին, ահա մի քանի ժամ չանցած կուգայ բորենին և կ՚յարձակուի Վարդանի վզին. վերջինս սարսափահար կ՚զարթնի ու կ՚տեսնի որ իր չսպասածն արդէն մօտումն է։ Երկու ձեռքերն կ՚կոխի բորենու բերանն, որպէս թէ երկուսի է ուզում ճղել, բայց գազանը աւելի բորբոքուած՝ կ՚ծամծմի սրա ձեռքերը։ Ապա կրկին վզին կ՚խածնէ, գլուխը կ՚բաժնէ մարմնից, կ՚սկսի ուտել, բայց մինչև ի Վարդանի գլուխն, կողերը, ձեռները ուտելը, ահա երկու անձինք որ գնում են եզել այգին ջրելու, կը լսեն մի ինչ որ խլխլոցի ձայն, այս կողմը այն կողմը մտիկ կ՚ընեն, կ՚տեսնեն որ իրանցից ոչ հեռու կարմրագոյն բորենի գազանն քաշում է մի մեծ մարդ, կ՚յարձակուին իւրեանց զէնքերովը վրան, բայց բորենին կ՚թողնի կ՚երթայ, իսկ այս մարդիկ մեր ցնելով Վարդանի անշնչացած կիսատ մարմինը, միւս օրը կ՚թաղեն։ Պատմեցին որ Վարդանը իր հայրենիքում ունի միայն կին մը, բայց ոչ զաւակներ, ինքը երկար ժամանակ բնակում է եղել Էջմիածնում, տարիքը 40ի մօտ։ Այդ նոյն գիշերն եթէ բորենին գացած էր Քօափուլու գիւղն և կերած ոչխար մը, մինչև այժմ կարծւում էր թէ բորենին միայն երեխաներին է տանում, բայց այժմ երեւաց որ մեծերին էլ կարող է ուտել։

Բորենին յայտնուել է Յուլիս 2ից սկսեալ, մինչև այսօր (26 օրում) բաւականի վնասներ հասցրել է թէ՛ մարդկանց և թէ անասուններին։ Դեռ անցեալ շաբաթն էր որ Ջևր գիւղից մի 4 տարեկան աղջկան ամբողջապէս կերած էր՝ թողնելով միայն երեխու չապիկն ու գլխի ոսկորի մէկ մասն, Հայ Թաղից մի 12 տարեկան աղջիկ տարած էր Մուղանջղում, Քօափուլուում, Սամաղարում, վնասել էր մարդկանց դէմքեր ու ոտքերն տասնեակ ոչխարներ, հնդկահաւեր և մինչեւ անգամ շան պատառոտած էր և ո՛վ գիտէ թէ դեռ ինչե՞ր է անելու։ Թէև մի քանիներ աշխատում են այդ գազանին սպաննել, բայց փորձերը մինչ անաջող են անցնում, դեռ անցեալ տարի էր որ կառավարութիւնն խոստացաւ 50 ռուբլի այն անձին որ կենդանի բռնի դրան, իսկ 25 ռուբլի նրան ո՛վ կ՚սպաննէ, բայց չաջողուեց։

*** Շոգերն անտանելի են, որի պատճառաւ տեսակ տեսակ ցաւեր անպակաս են թէ՛ մեծերի և թէ երեխայոց մէջ, մանաւանդ կապոյտ հազը։

*** Հունձքը բաւականի առատ է այս կողմերում, այնպէս որ գիւղացիք այդ կողմանէ երբեք դժգոհութիւն յայտնելիք չունին։

Մ. Ս. ՓԻՐԱՆԵԱՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՔ

ԲԵՔԻՆ ՏԱՆՈՂ ՃԱՄԲՈՒՆ ՎՐԱՅ

ՆՈՐ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆՔ

ԵԱՆԿ—ՑՈՒՆԻ ԳՐԱՒՈՒՄԸ.—Եանկ—Ցունի կայարանէն գրուած, Օգոստ. 6 (Չիֆուլի ճամբով Օգոստ. 15).—«Դաշնակից զինուորք երէկ գիշեր դադար առին, և այս առաւօտ կանուխ խաչակնքելով վերսկսան յառաջխաղացումը։ Ժամ 9ին փողերն հնչեցին դադար մը՝ թշնամիին խրամներու գծէն 4,000 եարտ հեռի։ Հոս դժբախտ դէպք մը պատահեցաւ։ Երկու գումարտակ ռուս հետեւակներ անխոհեմութեամբ շատ հեռացան գլխաւոր բանակին գլուխէն, և դաշնակից զօրաց հիւսիսային թաժինը զանոնք թշնամի նկատելով՝ սկսաւ ռումբ տեղացնել անոնց վրայ։ Բարեբախտաբար պէս շատ վնաս չեղաւ։ Միեւնոյն ժամանակ Չինացի հեծելազօրքերն երեւցան հիւսիսային արեւելքէն, իրենց մէջտեղն ունենալով երկաթուղիին հողապատնէշները։ Իսկոյն հրաման տրուեցաւ Պէնկալեան Նիզակաւորաց՝ անոնց ետեւէն իյնալ, բայց թշնամիք մեր զօրաց մօտենալը դիտելով՝ ոտքերնին ժողվեցին։ Չինացիք քաւն թնդանօթներով սկսան կրակը, որ իրենց դիրքերը լաւ մը երեւան հանեց։ Երկաթուղւոյ հողապատնէշին երկու կողմն երեք մղոն ընդարձակութեամբ դիրքեր բռնած էին դէպ ի հիւսիս—արեւելք և հարաւ—արեւմուտք։ Դաշնակից զինուորք ընդհանուր յարձակման հրաման ընդունեցին։ Երկու հազար Ամերիկացիք վեց թնդանօթով աջակողմն էին, մինչդեռ բոլոր Անգլիացիք և ուրիշ 500 Ամերիկացիք կեդրոնն էին։ Ռուսք, որք միշտ ետև կ՚մնային, կռուոյն սկսելէն մէկ ժամ ետքն եկան, և ձախակողմը բռնեցին։ Բուն ճակատամարտը բացին անգլիական թնդանօթները, լաւ դիրքի վրայ զետեղուած։ Թշնամիին բուն կրակն ուղղուած էր մեր կեդրոնին վրայ։ Թնդանօթներու կրակին պաշտպանութեան տակ Պէնկալեան հետեւակազօրքերն ու Սիխերու առաջին գունդը ցանցառ կարգերով յարձակեցան Չինաց վրայ։ Անմիջապէս նոյն հնդիկ զօրաց կ՚հետևէին Կալլէսեան Հրացանակիրք և ուրիշ անգլեհնդիկ զօրքեր և Ամերիկացիք։ Անգլիական թնդանօթներուն առատ կրակը կ՚զբաղեցնէր ամբողջ չինական գիծերը։ Անոնց թնդանօթաձիգներ նախ և առաջ պատասխանեցին բաւական եռանդով, բայց մեր մարդիկ կրակը մինչև մէկ եարտ մօտեցուցած էին, այնպէս որ մեր ռումբեր խիտ առ խիտ կ՚իյնային։ Ժամանակ մը ետքը Չինացիք իրենց կրակը մեղմացուցին և տակաւ դադրեցուցին։ Բայց Չինացի հրացանակիրք ծանր կրակ մը կ՚տեղացնէին իրենց կեդրոնական դիրքերէն։ Այս միջոցիս դաշնակից հետեւակազօրքերը ճամբայ կ՚բանային թշնամիին խրամներուն վրայ յարձակելու։ Երբ վերջապէս առաւօտեան ժամ 11ին մեր մարդիկ միացեալ խրամներն ալ բռնեցին, տեսան որ Չինացիք անգամ մ՚ալ կէրիկը փրած էին իրենց դիրքերէն։ Արտասովոր արագութեամբ պէտք է փախած ըլլան, որովհետեւ անոնցմէ և ոչ մին կարելի եղաւ տեսնել։ Իրենց ետեւը թողած են բազում սպաննեալ և վիրաւոր։ Քիչ մը դադարէ ետքը բոլոր զօրքերը դարձեալ սկսան քալել, Ամերիկացիք աջակողմէն դէպ արեւելք, քանդելով երեք գիւղ և ռմբակոծելով նահանջող թշնամին մաքիներով, որոց կ՚օգնէր ռուսական հրետանին։ Հոս ալ դժբախտ դէպք մը պատահեցաւ, դէշ նշան առնուած ռումբ մը, կա՛մ ռուսական կամ անգլիական թնդանօթէ մը՝ պայթեցաւ խումբ մը Ամերիկացւոց մէջտեղ, որ ձախակողմը միացած էին։ Երկու հոգի մեռան և եօթն հոգի վիրաւորուեցան։ Կէս օրէ վերջ Եանկ—

Ցուն գրաւուած էր Դաշնակիցներէն ։ Չինացիք նախապէս պարպած էին զայն, անկարգօրէն փախչելով դէպ ի հիւսիս — արեւելք ։»

ԴԻԷՆՉԻՆ, Օգս. 10 (Չիֆույի ճամբով Օգս. 14).—«Դաշնակից զինուորք հասան ի Հօ—Չի—Վու, 41 մղոն վեր Դիէնձինէ ։ Ցառաջխաղացման արագութեան շնորհիւ, Դաշնակիցք յաջողեցան յանկարծակիի բերել Չինացիները, որք զօրեղապէս պաշտպանուած էին, և ցիրուցան ըրին զանոնք ։ Պէնկալեան Նիզակաւորաց Ա. գունդը կոտրեց անցաւ Թաթար ձիաւորներուն մէջէն, չատեր սպաննեց, և գրաւեց քանի մը դրօշներ ։ Միջազգային զինուորք օր մը պիտի հանգչին, Եանկ—Ցունէ դէպ առաջ քալած առեն խիստ յոգնած ըլլալով ։ Վաղն Ազատարար գունդը պիտի քալէ անպատճառ տասն և եօթն մղոն, մինչեւ ութ—տասն մղոն միայն հեռի Դունկ Չաւէ ։ Երբ դաշնակիցք Հօ—Չի—Վույի համբուն վրայ էին, Սըր Ռոպէրդ Հարդի մէկ գիրը բերող պատգամաւորն եկաւ իւրեւ իրենց գիծայ ։ Սըր Ռոպէրդ պաշարեալ դեսպանատանց վիճակը դէշ չի նկարագրեր, բայց կ'ըսէ թէ Ազատարար գունդին գալստեան կ'ըսպասուի անձկանօք ։ Դաշնակիցք Բէյ—Ցանկի մէջ ազատեցին աչխոյր Տրէհիւ, Լազարիստ միսիոնարութենէն ։ Հայր Տրէհիւ քանի մը չաբաթ ի վեր կը պաշտպանէր քաջարար ընիկ քրիստոնեաներէ բաղկացեալ չինական գիւղ մը, և քանիցս կռիւներ ունեցաւ Կափամարտիկներուն հետ ։ Անցեալ չաբթու Չինացի զինուորք պաշարեցին գիւղը, և Հայր Տրէհիւ ստիպուած էր անձնատուր ըլլալ ։ Երբ Դաշնակիցք Բէյ—Ցանկի վրայ յարձակեցան, Հայր Տրէհիւ չինական խրամներուն մէջ գերի պահուած էր, և հիմա իր գլխուն եկածները սարսափով կ'պատմէ ։

ՇԱՆԿԱՅ, Օգստ. 16.— Լի—Հունկ Չանկ հեռագիր ստացաւ, ծանուցանող թէ դաշնակիցք Օգս. 15ին առանց ընդդիմութեան Բեքին մտան ։

—Քանդոնէ կ'հեռագրուի թէ Սըր Ռոպէրդ Հարդ իր մաքսատան պաշտօնէից հետ կ'դիմաւորէ դաշնակիցները, և ուղղակի ծովեզերք կ'իջնէ ։ Անգլիական յածանաւ մը Հոնկ—Քոնկէ ճամբայ հանուեցաւ' անոր ողջամբ վերադարձն ողջունելու համար ։

—Չինական աղբիւրէ արժանահաւատ լուրեր կ'ըսեն թէ Խնամակալուհին և իւրայինք Օգստ. 6ին Հզի—Նկան—Ֆու յուղարկուեցան ։ Իշխան Դուան անոնց ետեւէն ։ Մայրաքաղաքէն մեկնեցան հիւսիս—արեւմտեան ճամբով, ուղղակի Շէնսի նահանգին անմերձենալի առանձնութեանց մէջ միջաճանելու համար ։ Թիկնապահ զօրքերէն 65% կափամարտիկ են, 25% Թաթար, և մնացեալք չինացի ։ Զօրավար Դունկ—Ֆու—Սիանկ, մինչեւ որ դաշնակիցք Բեքինի պարիսպներուն մօտենային, մայրաքաղաքին մէջ պիտի մնար, և ապա դեսպանատան վրայ վերջին յարձակում մ'ալ փորձելով, պիտի փախչէր Դուանի միանալու համար ։ Զրոյցի մը նայելով բոլոր գանձերն ու հարստութիւններն արդէն առաջուց Հզի—Նկան—Ֆու ղրկուած են ։

—Դաշնակցաց ի Բեքին մտնելէն երկու օր առաջ, Օգստ. 13ին, Մր. Քոնճըրի վերջին հեռագիրը Շանկայի ամերիկեան հիւպատոսին ձեռքն հասաւ, և որ հետեւեալն է.—

«Չինացիք բուռն յարձակումները կ'շարունակեն ։ Մէկ մանկիկ և եօթն նաւազ մեռած ։ Մնացեալ Ամերիկացիք ողջ ։ Մեծ յոյս կուտայ մեզ Դաշնակիցներուն մօտենալը ։»

ՌՈՒՍՔ Ի ՄԱՆՋՈՒՐԻԱ.— Չինացիք զօրաւոր դիրքեր բռնած են Հայչէնկի մօտ, Լիաօ—Եանկի հարաւակողմը ։ Գրաւուած Նիու—Չուանկի մօտերը կան 3000 չինացի զօրք, իսկ ի Մուքտէն 5000' թնդանօթներով ։ Հիւսիսէն ալ օգնական զօրքեր կ'հասնին ։ Խազախները խուզարկեցին Նօննի գետին երկայնքը, ինչպէս նաև Ամուր և Ուսուրի գետերուն մէջտեղ գտնուած երկիրները, և տեսան որ Մանչուրիոյ բնակիչք այդ կողմերն հանդարտ են և իրենց հողագործութեամբ կ'զբաղին, հակառակ Չինաց տարածած սուտ լուրերուն ։ Զօրավար Կրոտքով իմացուց Նիքոլա Զարին թէ Ռուսք վերջնապէս գրաւած են Ամուր գետին երկու եզերքները, յիշեցնելով նաև թէ աւելեց 50 տարի առաջ Նէվէլսքոյ անուն ռուս սպայ մը ռուսական դրօշը կանգնած է Ամուր գետին բերանը, և որուն անունովը կը կոչուի ջրանցներէն մին ։ Զարը պատասխանեց շնորհակալութիւն յայտնելով զօրավարին և իր հրամատարութեան ներքև գտնուած զօրքերուն ։

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՇԱՆԿԱՅ.—Ֆրանսական և ռուսական հիւպատոսք ընդդիմութիւն կ'յարուցանեն անգլիական զօրաց Շանկայի ցամաքն ելնելուն ։ Ամերիկեան հիւպատոսն ալ, առանց հակառակութիւնը չատ առաջ տանելու, յայտարարեր է թէ խոհեմութիւն չէ որ մէկ Տէրութիւն այնքան զօրք հանէ Շանկայի ցամաքը, առանց նոյն շնորհն ուրիշ տէրութեանց ալ տրուելու ։ Ըստ այսմ հեռագրած է իր կառավարութեան ։ Ֆրանսական զօրքեր արդէն բռնած են Շանկայի ֆրանսական թաղը ։ Անգլիացի վաճառականք և անգլիացի գաղթականք հեռագրու կ'խնդրեն Լորտ Սալզպըրիէ որ Շանկայի ցամաքն անգլ. զօրք հանելու որոշումն ետ չառնուի ։ Հակառակ պարագային, մեծապէս կ'վնասուի անգլիական ազդեցութիւնը ։ Քանի որ Ռուսիա զօրք հանեց և գրաւեց զՆիու—Չուանկ, Անգլիա ևս պէտք է Շանկայը բռնէ, որ իր ազդեցութեան շրջանակին մէջ կ'համարուի ։ Այսպէս մինչ դաշնակիցք Բեքինի մէջ դեռ համաձայն են, Շանկայի մէջ սկսած են աններդաշնակ ձայներ հանել ։ Հիմա է'ն կարեւոր խնդիրն է Շանկայի խնդիրը ։ Արդէն Տէրութիւնք կ'բանակցին, և հաւանական կ'նկատուի որ Անգլիայէ զատ միւսներն ալ զօրք հանեն հոն ։ Առ այժմ իրականութիւնն են Մանչուրիոյ մէջ ռուսական յառաջխաղացումն ու գրաւումները ։

ՄԱՐԵՇԱԼ ՎԱԼՏԷՐԶԷ Հանովրէ մեկնած պահուն հետեւեալ ճառը խօսեր է իր սպաներուն առջեւ.—

«Ամենամեծ գոհունակութիւն պատճառեցին ինծ համակրութիւնն ու վըստահութիւնը' որք ցոյց տրուեցան ինծ ո՛չ միայն Հանովրի, այլ ամբողջ կայսրութեան, և նոյն իսկ իր սահմանագլխէն անդին ։ Դժուարին գործ մը յանձնուած է ինծ վերին հրամատարի պաշտօնին կոչուելով ։ Տակաւին աշխարհի պատմութեան մէջ տեսնուած չէ որ զօրավար մը հրամայած ըլլայ ա՛յսքան տարբեր ազգերու վերաբերող զօրաց, բայց մինակ չեմ ես, և իմ վստահութիւնս կ'զօրանայ երբ կը խորհիմ թէ 15 հազար գերման զօրքեր պիտի ընկերանան ինծ ։ Կը յուսամ թէ պիտի կարենամ արդարացնել իմ վրայ դրուած վստահութիւնը, և պիտի կրնամ ապացուցանել թէ իրօք կացութեան մարդն եմ ես ։»

Վալտէրզէ կոմսին այս և ուրիշ այսպիսի ճառերուն պատճառաւ է որ գերման քանի մը օրաթերթեր դիտել կուտան թէ մարէշալը չատ կ'խօսի, և թէ իր նախորդը, հռչակաւորն Մոլդքէ, գիտէր լռել միալ, և արժանացաւ «Լռաւէր» մականունին ։

—Մարէշալ Վալտէրզէ այցելեց Պերլինի բոլոր դեսպաններուն, անձամբ շնորհակալ ըլլալու համար որ հաւանեցան վերին հրամատար անուանել զինքը ։ Իտալիոյ Թագաւորը մասնաւորապէս հեռագրած է զՎալտէրզէ ։ Վերին հրամատարն յատուկ պատերազմական դրօշ մը պիտի ունենայ իրեն համար, երկու սև եւ երկու սպիտակ քառակուսիներով' կարմիր եզերքով շրջապատուած և իր մարէշալի գաւազանովը զարդարուած ։ Իրեն հետ կ'տանի փոքրիկ կառք մը, և ուրիշ հինգ կառքեր, իւրաքանչիւրը չորս ձիու համար յատուկ կազմածքով ։

Վիլհէմ Բ. և Վալտէրզէ.— Քասէլի ամարանոց—պալատին մէջ, Վիլհէլմ կայսր հետեւեալ բանախօսութիւնն ըրաւ ուղղելով առ կոմս Վալտէրզէ և առ սպայակոյտն.—

«Կ'ողջունեմ զձեզ երբ աչա կ'մեկնիք հայրենիքէն, և կ'շնորհաւորեմ զձեզ, սպա՛յք, որ ընտրուեցաք վարելու Չինու պատերազմն ընդ հրամատարութեամբ մեր Մարեշալին Վալտէրզէ կոմսին ։

Սիրելի՛դ իմ Վալտէրզէ,

Շնորհաւորութիւններս կ'յայտնեմ ձեզ որ անգամ մ'ալ կրնամ ողջունել զձեզ իբրեւ հրամատար քաղաքակիրթ աշխարհի միացեալ զօրաց ։ Շատ կարեւոր կէտ մ'է որ ձեր անուանումն եղած է ըստ նախաձեռնութեան և բաղձանաց Վեհ. կայսեր համուրց Ռուսաստանեայց, ա՛յն հզօր վեհապետին որ իր զօրութիւնն զգալի կ'ընէ հեռուն մինչև Մ. Ասիական երկիրները, Ասիկա անգամ մը ևս կ'ապացուցանէ թէ ո՛րքան սերտիւ իրարու կապուած են երկու կայսրութեանց զինուց հին աւանդութիւնները ։ Ուրախութեամբ կ'ողջունեմ այս իրողութիւն թէ Ն. Վեհափառութեան նախաձեռնութեամբ ամբողջ քաղաքակիրթ աշխարհը, առանց խտրութեան, յօժար կամօք Ձեր Վսեմութեան վստահեցաւ իր զօրաց հրամատարութիւնը ։ Իբրև բրուսիացի սպայ կրնաք պարծիլ և երախտագէտ ըլլալ ձեզ յանձնուած գործին համար, որովհետեւ ամբողջ աշխարհի կողմէ կ'ճանչցուի այսպէս մեր զինուորական կեանքն ու գործունէութիւնը, ինչպէս նաև մեր զօրավարներուն և մեր սպաներուն զինուորական դրութիւնն ու մարզանքը ։ Ի նշան ձեր արժանաւորութեան ձեզ կ'յանձնեմ այսօր մարէշալի գաւազանը, յուսալով որ դուք պիտի չարժէք զայն ձեզ ընտանի եղող աշխուժութեամբ, ա՛յն ապահովութեամբ որուն ապացոյցը տուած էք ծանր վայրկեաններու մէջ, սակայն միշտ աստուածային օգնականութեամբ, առանց որոյ ամենալաւ զինուորն իսկ ոչինչ կրնայ ընել ։ Կը վերջացնեմ, մաղթելով որ Ձեր Վսեմութիւն յաջողութեամբ վարէ այս գործ, ի՛նչ բնութեամբ որ ներկայանայ, երկար կամ կարճ, արիւնալից կամ ոչ ։ Ի չահ մեր ժողովրդոց, կ'մաղթեմ որ մեր միահամուռ արչաւանք փոխադարձ յարգանքի և փոխադարձ խաղաղութեան հաստատուն երաշխաւորութիւն մ'ըլլայ եւրոպական Տէրութեանց համար, ինչպէս Ռուսիոյ Վեհափառ կայսրն ասիկա փորձեց անցեալ տարի ուրիշ գետնի մը վրայ ։ Ինչ որ չկրցանք ձեռք բերել խաղաղութեան ժամանակ, Թերեւս կարենանք հասնիլ անոր' զէն ի ձեռին ։»

Վալտէրզէ իր շնորհակալութիւններն յայտնելէ ետքը' աւելցուց.—

«Կ'աղաչեմ որ Ձեր Վեհափառութիւն վստահ ըլլայ թէ, ցորչափ այս բազուկս ոյժ ունենայ այս գաւազանս բռնելու, երբեք ետ քաշուելու հրաման մը դուրս պիտի չելնէ չրթներէս ։ Հաւատացէք, Վեհափառ Տէր, թէ ես և իմ սպայք հաւատարմութեամբ պիտի ծառայենք մեր արեան վերջին կաթիլը թափելով ի պատիւ Ձեր Վեհափառութեան և ի պատիւ Գերմանիոյ ։»

Լ. ՌՈԲԷՐԴՍԸ ՓԱԽՑՆԵԼ ՈՒԶՈՂՆԵՐՈՒՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

ԲՐԵՏՈՐԻԱ, Օգս. 16.— «Այսօր Բրեդորիայի պատերազմական ատենին առջեւ դատուեցաւ Հանս Քորտուա, երբեմն պօէր թնդանօթաձիգ զօրաց տեղակալ, որ ամբաստանուած է թէ իր պատուոյ խօսքը ժխտելով, Սիլվըրդոնի մէջ Անգլիացի զօրականի համազգեստ հագեր է և դաւ նիւթեր է Լորտ Ռոպէրդսն և ուրիշ սպաներ բռնելու և փախցնելու ։ Ամբաստանեալ խոստովաներ է իր զօրավար Մարչալ ։ Դատավարութիւնը մտիկ ընելու եկած էին Հոլանտայի, Պելժիոյ և Իտալիոյ հիւպատոսք, նախորդ Դատաւոր Քորդ և չատ երեւելի Հոլանտացիք ։ Ամբաստանեալը, որ պատանի մ'է, թխադէմ, կայտառ երեսով, նախ և առաջ խոստովանեցաւ իր յանցանքը, բայց յետոյ մեղմացուցիչ պարագաներու վրայ պնդեց ։ Քորտուա, մին այն սպաներէն որք Բրեդորիայի բերդերն Անգլիացւոց յանձնեցին, մերժեց չէզոքութեան երդում ընել ։ Պատուոյ խօսք տուած էր միայն, և իբրև սպայ չէր ուզած «երդում» բառը գործածել, և անոր տեղ գործածեց «պատուոյ հանդիսաւոր խօսքիս վրայ» բանաձեւը ։ Օգս. 3ին գնաց տեսաւ զՏիդուա, ոստիկան—տեղակալ մը, և ըսաւ անոր թէ փառաւոր ծրագիր մը յղացած էր, որ պիտի սարսափեցնէր Եւրոպան ։ Անգլիացի սպաներուն բնակած թաղերուն յատակագիծը չինեց, և առաջարկեց քաղաքը շրջանակներու բաժնել, բռնել նոյն սպաներն ու անգլիացի ոստիկանները, յանկարծ խուժել Լորտ Ռոպէրդսի բնակած տունը և Մարէշալը փախցնել ։ Քորտուա ըսաւ Տիդուայի թէ այս մասին խորհուրդ հարցուցած էր Մէլդ Մառէի, երբեմն սպայ պօէր բանակին մէջ, Հազարապետ Երասմոսի, պօէր թնդանօթաձիգ սպայ, Քրանցի և Թնդանօթաձիգ ուրիշ սպայի մը ։ Տիդուա այս յանդուգն ձեռնարկութեան վտանգը մատնանիշ ըրեր է, բայց ամբաստանեալը պատասխաներ է.—«Եթէ չյաջողիմ, չատ չատ Սէյլան կղզին պիտի աքսորեն զիս Անգլիացիք ։» Քորտուա թղթակցած ըլլալով նաև Պօթայի հետ, խօսք առած էր որ այս վերջինն իրենց օգնութեան պիտի դիմէր 200 ձիաւորներով ի Պէքէդզոր, ուր պիտի երթային, և Պօթա արդէն ճամբան բացած պիտի ըլլար իրենց առջեւ ։ Բրեդորիայի միւս ծայրը գտնուած տուն մը կրակի պիտի տային ոստիկանութեան ուշադրութիւնն այն կողմը դարձնելու համար ։ Եթէ անգլիացի ոստիկանք իրենց գիտելու պահանջէին, դաւադիր ոստիկաններուն թուրերը պիտի քաշէին, և զանոնք սպաննելէ ետքը, պիտի խուժէին զօրանոցներուն վրայ և հրացաններն աւարի պիտի տային ։ Քորտուա ըսեր է Տիդուայի թէ 250 հոգի պիտի բաւէր դաւն ի գործ դնելու, և թէ այդչափ հոգին պիտի կրնար գտնել Բրեդորիայի մէջ ։ Ամբաստանեալը վերէն վար ակնարկ մը նետելով Տիդուայի վրայ, ուրացաւ թէ ինք ըսած ըլլայ որ երկու ժամէն հազիւ հոգի կրնար գտնել ։ Մառէ ըսեր է Տիդուայի թէ ինք այդ ծրագրին չի խառնուիր ։ Տիկին Երասմոս, հազարապետ Երասմոսի կինը, կանչուելով, ըսաւ թէ կ'ճանչնայ գրքոյկ մը, որուն քանի մը էջերը կորսուած էին ։ Տեղակալ Քրիւկեր այդ գիրքն ընդուներ է Տիդուայէ ։ Գիրքը կ'պարունակէր անգլիացի սպաներուն բնակած տուներուն յատակագծեւն ու անոնց մասին տեղեկութիւններ, մանաւանդ Լորտ Ռոպէրդսի բնակած տան վրայ ։ Այդ գրքին մէջ կար նաև անստորագիր նամակ հասցուած մը, որ կ'խոստանար օգնել Քորտուայի, և կ'ըսէր թէ մինակ պիտի չմնար ինքը ։ Ցետոյ ատեան բերուեցաւ Մառէն, ներկայք մեծ յուզման մէջ էին ։ Մառէ վկայեց թէ Քորտուա այցելութիւն տուաւ իրեն և առաջարկեց թէ տասն պարագլուխներ կան դաւին համար, թէ անգլ. ոստիկաններուն զէնքերը պիտի գրաւուին, թէ Լորտ Ռոպէրդսի պահապանները պիտի բռնուին. թէ Լորտ Ռոպէրդս ձեռք անցնելով պիտի յանձնուի զօրավար Պօթայի ։ Մառէ ուրացաւ թէ ինք ո և է մաս ունեցած ըլլայ այս գործին մէջ ։ Քորտուա առաջարկեր է իրեն Բրեդորիայի մէջ բնակող Պօէր քաղաքացիներուն մէկ ցանկը պատրաստել, բայց ինք մերժեր է ։ Դատավարութիւն յետաձգուեցաւ ։ Պէտք է աւելցնել թէ ամբաստանեալն ազգաւ գերմանացի է ։

Ընդհանուր դատախազն էր հարիւրապետ Տիւհան ։ Մեծ յուզում կը տիրէր սրահին մէջ ։ Ամբաստանեալը, որ մազոր և կոկիկ հագուած էր, տասնապետի մը հսկողութեան տակ կ'գտնուէր ։ Բրեդորիայի ամէնէն ճարտար փաստաբաններէն Մր. Պէրրանճ դատարանին կողմէ պաշտպան փաստաբան կարգուած էր ամբաստանեալին համար ։

—Բիդէրմարիցպուրկի [մայրաքաղաք Նադալի] տիկնայք մայրաքաղաքին պահակազօրաց յատուկ եկեղեցւոյն մէջ յիշատակարան մը պիտի կանգնեն ի յիշատակ Լորտ Ռոպէրդսի հանգուցեալ որդւոյն' որ սպաննուեցաւ երբ կ'աշխատէր անգլ. թնդանօթներն ազատել ի Քոլէնսօ ։ Այսպէս ոչ միայն պատուած կ'ըլլան հանգուցեալ սպան, այլ համակրութիւն յայտնած կ'ըլլան նաև Լորտ Ռոպէրդսի և իր տիկնոջ ։

— Պօէրք լուր հանած են թէ Թրանսվալի հարաւ—արեւմտեան քաղաքներուն մեծագոյն մասը դարձեալ իրենց գրաւեր են Անգլիացիներուն ձեռքէն ։

—Զօրավար Պօթայի բանակետղին մէջ հրդեհ ծագելով, մասամբ հրոյ ճարակ եղեր է ։ Զօրավար Պօթայի բանակեղն հաստատուած է ի Տալմանութա ։

—Լորտ Քիչնէրի հետապնդումներէն Տէվէդ ա՛յն պատճառաւ խոյս տուեր է որովհետեւ Թրանսվալի ամէն ծակուծուկը գիտէ ։ Անգլ. իշխանութիւնք ապչեր մնացեր են որ պօէր զօրավարն այս անգամ ալ ի դերեւ հանեց Լորտ Քիչնէրի չարժումները, որ զանիկա կ'հալածէր ամէնէն վարժ կենդանիներէն կրկին զոյգեր լծելով իր վակոններուն ։ Որքան հիանալի էր Քիչնէրի անխոնջ հետապնդումը, այնքան հիանալի էր Տէվէդի դիւրաշարժութիւնը, կ'ըսեն անգլ. հեռագրեր ։ Բայց Տէվէդի համար գիչեր ցերեկ չկայ ։ Կ'ճանչնայ պօէրական գետիններուն մէն մի մասնաւոր յատկութիւնը, խորտուբորդութիւնը, զառիվայրը, զառիվերը, մինչդեռ Անգլիացիք գիշերանց չեն կրնար քալել և ստիպուած են ճամբայ ելնել արչալոյսէ արչալոյս ։ Եւ ա՛յս գիշերային տասներկու ժամուան միջոցն է որ թեւեր կուտայ Տէվէդի և իւրայնոց, յանկարծ անյայտ ըլլալու Ալպիոնի զաւկներուն կապուտիկ աչքերէն ։

ՊՈՒԼԿԱՐՔ ԵՒ ՌՈՒՄԷՆՔ.— Ռումէն ուսանողք կիր. օրը Պուքրէշի մէջ մեծ բազմութեամբ գումարուելով, ումգնապէս բողոքեր են Պուլկարներուն արարքներուն դէմ, Բազմաթիւ Հրեայք ևս մասնակցեր են այս գումարման ։

—Պուլկար լրագիրք երեւակայական կ'յօրինեն ռումանական լրագրաց այն լուրերը թէ Սարաֆոֆ, Ռատոսլավոֆ և Ռուսճուգի հրամանատար գնդ. Գովաչէֆ մատ ունեցած են Միխայէլիանույի սպանութեան գործին մէջ ։ Գնդապետ Գովաչէֆ մինչև իսկ դիւրացուցեր է մարդասպան Ֆիդրովսքիի փախուստը ։

—Պուքրէշի Բազրիօդիւլ Թերթը կ'ըսէ որ եթէ Պուլկար կառավարութիւնը գոհացում չտայ Ռումանական կառավարութեան պահանջումներուն, Ռումանիա պիտի պարտաւորի պատերազմ հրատարակել Պուլկարիոյ դէմ ։

ՈՂՈՂՄՈՒՆՔ Ի ՃԱՊՈՆ.—Երկարատեւ երաշտութեան յաջորդեցին հեղեղանման անձրեւներ ։ Քանի մը կէտերու վրայ ողողումներ եղան ։ 200ի չափ մարդիկ մեռած են ։ Տեղ տեղ երկաթուղիներն ալ աւրուած են ։

ՉԻՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊԸ

ԱՆԿԱՐԳՈՒԹԻՒՆ Ի ԲԵՔԻՆ

ԱՊՍՏԱՄԲՈՒԹԵԱՆ ԾԱԳՈՒՄԸ

(Թղթակցութիւն Սթանտարտի)

ՇԱՆԿԱՅ, Յուլիս 11

«Հիւսիսային Չինաստանի մէջ Դաշնակիցներուն դէմ ելած դժուարութիւնք և ձախողուածք անհետատեսութեան արդիւնք են ։ Ութ ամիս առաջ արդէն հոս ուշադրութիւն կը հրաւիրուէր իբրև «Կափամարտիկ» ծանօթ ընկերութեան ծաւալման վրայ, որուն ջնջումը կարելի էր, երբ դեռ վտանգն աննշան էր, եթէ մեր ներկայացուցիչք ի Բեքին ո և է զգացած ունենային անոր ընդարձակման մասին ։ Բեքինի ընիկ թղթակցի մը նամակը, մայիս 10 թուով, օտարականներուն կ'ազդարարէր թէ «մեծ և գաղտնի ծրագիր մը կայ, որուն նպատակն է ջախջախել Չինու բոլոր օտարականները, և անոնց վարձու տրուած երկիրներն ետ առնել ։» Այս չարժման գլխաւոր առաջնորդներն էին Խնամակալուհին, իշխան Ջինկ, իշխան Դուան (գահաժառանգին հայրը), Քանկ—Եի, Չաօ—Շու—Ջիաօ եւ Լի—Բինկ Հէնկ ։ Նամակագիրը կ'նկարագրէր թէ ի՛նչ ուժեր պիտի գործածուէին, և ճիշտ այդ ուժերն են որ այսօր կ'կռուին Դաշնակցաց դէմ ։ Շանկայի մէջ ևս ամէնուն գիտցած բանն էր թէ Խնամակալուհիին կառավարութիւնը 1898ի դէպքերէն ի վեր յամառ ջանքեր կ'ընէր դրամ հաւաքելու, Բեքինի մէջ և չուրջը զօրքերն աւելցնելու և հրահանգելու, և օտարականներուն դէմ զանոնք գործածելու յարմար վիճակի մէջ դնելու համար ։ Ըստ ծիս վկայ է Շի—Քույի զինարանը, Դիէնձինէ ութ մղոն վեր, և որուն ծովակալ Սէյմուր պատահեցաւ դեռ անցեալ օր ։ Այս զինարանին մէջ կային երեք մթերանոցներ, իւրաքանչիւրը 150 ոտք երկայնութեամբ, մինչեւ տանիքը ռազմամթերքով լեցուած, բազմահրանօթեան հրացաններու, Քրուբներու, Մաքզիմներու են. աչագին մթերքէն զատ ։ Ծովակալը փճացուց ամէն բան զոր զինուորք չէին կրնար հետերնին տանիլ ։ Զարմանալի է որ օտար զինուորական կցորդներէն և ոչ մին Շի—Քույի զինարանին գոյութեան վրայ բան մը չէ գիտցեր ։

«Դժբախտաբար, Շանկայի մամլոյն մէջ երեւցած ազդարարութիւնք ո՛չ միայն անփոյթ կ'անցնէին ի Բեքին, այլ նոյն իսկ կ'ծաղրուէին ։ Հոն ամենքն ալ միաձայն— բաց ի Ֆավիէ եպիսկոպոսէն— մինչև վերջ չուզեցին հաւատալ թէ վտանգ կար, և երբ անցեալ ամսուն սկիզբները խնդրուեցաւ Սըր Քլօտ Մաքտոնալտէ որ կիներն ու տղաքն հեռացնէ, ըսաւ թէ այդպիսի որոշման մը հարկ չկար ։ Բեքին այցելողները գրեթէ ամենքը կ'տեսնէին որ օտարականք ծուղակն ինկած մուկերու պէս էին հոն, բայց իրենք օտարականք բնաւ չտեսան վտանգը ։ Կ'ըսէին թէ ի՞նչ կրնան ընել Կափամարտիկները, որք մանգաղներով զինուած խեղճ ու կրակ հողագործներ են ։ Անոնց մէջ սա հին հաւատքը կար թէ տասն հազար սպիտակամորթներ կրնան Չինաստանի վրայ քալել ։

«Երբ ծովակալ Սէյմուր այս նախապաշարման վրայ կրթնած ճամբայ ելաւ երկու հազար հոգւով Բեքինն ազատելու, կ'յուսար հոն հասնիլ երկու—երեք օրէն և ըստ այնմ պաշար առաւ ։ Բայց իր հակառակորդներուն կոչտ զանգուածը կեցուց զինքը ։ Փոխանակ հարիւր չինացի մէկ զինեալ օտարականի դիմաց փախչելու, ինչ որ կ'կարծէինք անցեալին փորձին վրայ, Կափամարտիկները Սուտանցի Տէրվիշներուն յամառութիւնն ու վայրագ խանդը ցոյց տուին ։ Ոչ միայն գունդագունդ խիզախեցին մեր հրացաններուն ցռուկին, այլ նաև բոլորովին անսկեպ կենսականութիւն մը ցոյց տուին ։ Կրնամ երկու օրինակներ յիշատակել ։ Ծովակալ Սէյմուր և իր դրօշակիր տեղակալը միասին ժուռ կուգային, երբ Կափամարտիկ մը, որուն ալ կողն արդէն կրակ առած էր և գրեթէ հոգեվարք էր, ցատկեց և իր սուրով ծովակալին վրայ յարձակեցաւ ։ Դրօշակիր տեղակալն իսկոյն կրակ ըրաւ և սպաննեց զայն ։ Ուրիշ անգամ մ'ալ նիզակով Եւրոպացիի մը վրայ յարձակեցաւ վիրաւոր Կափամարտիկ մը, որ վայրկենաբար զարնուեցաւ, և վրան խուզարկուելով տեսնուեցաւ թէ նախապէս ութ գնտակ ընդունած էր կուրծքէն ։ Հետեւաբար սրտագին շնորհաւորութեան արժանի է ծովակալ Սէյմուր, որ յաջողեցաւ իր մարդոց հետ ողջամբ Դիէնձին դառնալ ։

«Չինաստանի կեդրոնական և հարաւային նահանգներն այս միջոցիս միացած են խաղաղութիւնը պահպանելու քաղաքականութեան մը մէջ ։ Օտար Տէրութեանց հետ կնքուած դաշնագրութիւնները պահպանելու համար դաշնակից փոխարքաներուն հոգին է Լիու Քունկ Եի ։ Անոր միացած են Քանդոնի փոխարքայ Հու Քուանկ, յատուկ քոմիսէր Լի Բինկ Հէնկ և չորս կառավարիչներ, Սունկ, Եիւ, Վանկ և Լիու ։ Այս մարդիկ արդի ժամանակիս մէջ Չինաստանի քաղաքական ոգին կ'պատկերացնեն ։ Շանկայի մէջ հրատարակուած չինարէն թերթերուն գրածէն դատելով, իրենց իրաւասութեան ենթարկեալ եօթն գաւառներուն մէջ հակեւրոպական կամ հակաքրիստոնէական ո և է չարժումներ չարտօնելու համար իրենց միացեալ բաղձանքն ու որոշումը մեծապէս կը գնահատուին Չինաստանի գրական եւ առեւտրական դասակարգերուն կողմէ ։ Մայրաքաղաքին մէջ Եունկ Լու և իշխան Ջինկ' Մանչուական կառավարութեան անկեղծ տարրերուն ներկայացուցիչներն են ։ Եթէ իրենց միայ, կ'ուզեն պահպանել օտար տէրութեանց հետ կնքուած Դաշնագրութիւնները, և ջնջել խաղաղութեան հակեւրոպական խանգարիչներուն ապօրէն ոգին ։ Բեքինի կացութիւնն անհաւատալի կերպով յոռի է ։ Ոչ մին ապահով է իր կեանքին համար ։ Վայրագ խուժան մը, անկարգ զինուորականներ, սպառազէն կ'անցնին փողոցներէն, և կ'այրեն և կ'սպաննեն առանց քննդրոյի ։ Վերին իշխանք փակուած են պարիսպներու երբեակ շրջապատներով ։ Իրենց սպասաւորներուն կէսէն աւելին Կափամարտիկ են ։ Միւս իշխաններն ալ այսպէս են, որոց բնակարանները մեծ չէնքին չուրջ զանազան կէտերու վրայ ցրուած են ։ Իրենց մարդոց կէսը Կըռփամարտիկ են և ընդունած են «Կըռփամարտիկ» ծրագիրը, որ մոգական միջոցներով իրենց մարմինն անխոցելի ընելուն մէջ կ'կայանայ ։ Իսկ ծրագրին գործնական մասն է օտարին դէմ պաշտպանել ցեղային դատը, և երկիրն ազատել օտար ազդեցութեան ո և է հետքէ ։ Այս ծրագիր բարոյական օրինագրքին տեղը կ'բռնէ, և կ'պահանջէ վայրկենապէս այրել բոլոր օտար չէնքերը, և սպաննել բոլոր օտարականները, այր, կին, կամ տղայ ։ Այս նոր աղանդ զարմանալի արագութեամբ ծաւալ գտած է, և կ'ըսուի թէ երեք միլիոն անդամ ունի ։ Քանսուի վերին հրամատարն է Եունկ Լուէի բարեկամներէն մին, և քանի մը զօրավարներ իր հրամանին ներքեւ են ։ Բայց բարեբախտաբար կացութեան մասին իմաստուն տեսութիւններ ունի ։ Հարաւի խաղաղասէր փոխարքաներուն պատասխանեց վերջերս թէ լիովին համաձայն է իրենց հետ ։ Մանչու իշխաններուն մէջէն Եունկ Լույի միակ համակրողն է Ջինկ, որ չատ տարիներ Չինու արտաքին պաշտօնատան մէջ անցուցած է ։ Մնացեալ թաթար չինակրօն իշխանք Մեծ Խորհուրդին մէջ Խնամակալուհիին առջեւ ծնրադրած ըսեր են. —«Մեր կարծիքն է ազատ թողուլ Կափամարտիկներն իրենց ուզածն ընելու օտարականին դէմ ։ Երկինք նոր և հզօր դաշնակից մը ղրկեց մեզ ։ Անոր մոգական կարողութիւնը ճիշտ պահանջուած նոր տարրն է զօրացնելու համար զմեզ, որպէս զի կարողանանք այս ինքնակոչ օտարականները ծովը քշել ։ Անոնք ովկիանոսէն կուգան և թող դարձեալ ովկիանոս երթան ։ Անոնք մեր հողին աչք տնկած են ։ Միացեալ ճիգերով կրնանք վերստանալ մեր կորուսածը ։»

«Երբ Եունկ Լու հիւանդութեան պատճառաւ բացակայ էր Մեծ Խորհուրդէն, եօթն աղերսագիր մատոյց Խնամակալուհիին, թախանձելով թէ հարկ աններաժեշտ է զսպել Կափամարտիկները, բայց ի զուր փորձեց, որովհետեւ անդին կար Մանչու իշխաններուն ազդեցութիւնը ։ Խնամակալուհին կը հրճուէր զինուորներուն հաւատարմական ոգւոյն վրայ ։ Քրիստոնէից ջարդն ու եկեղեցիներու անխնայ քանդումն ու այրումն իբրև հաւատարմութեան ապացոյց կ'թարգմանէ ։ Անհաւատալի կ'թուի որ Մանչու մը այսպէս խորհի, բայց Չինաստանի մէջ յաճախ անհաւանականն է որ կ'պատահի ։ Քանի մը չաբաթէն բիւրաւոր Չինացիք սրտեռանդն եւ պատրաստակամ առանց վարանելու պիտի խուժեն հարիւրաւոր օտարասէրներու վրայ, որք ո և է չարիք ըրած չեն և յիմարական խանդավառութեամբ պիտի քանդեն, կործանեն օգտակար և գեղարուեստական բազմաթիւ չէնքեր, երկաթուղի, հեռագրական գիծ, և եկեղեցի և տուն ։ Հետեւանքն այս է որ մեր հայրենակիցք ի Բեքին փակուած են զինուորներու խուժանի մը մէջ, որ անոնց մահուան կ'բաղձայ սրտագին ։ Այս զինուորք յոյս դրած են իրենց բազմութեան վրայ, և կ'հրճուին չարիք ընելու և չինական մայրաքաղաքին մէջ ջնջելու ո՛վ որ կ'կրէ օտարականի անիծեալ անունը ։ Զինուորներէն չատերն այլակրօն են Քուան—Սիւ հեռաւոր գաւառէն, հրամատարութեամբ Դունկ—Ֆու—Սիանկի, որ ինքն ալ օտարականի ոխերիմ թչնամի մ'է ։»

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ

Սամոսի իշխան անուանուեցաւ վճռաբեկ Ատենի անդամ Միխալաքի էֆ. ։

Վճռաբեկ Ատենի անդամ անուանուեցաւ Սամոսի նախորդ իշխան Քօսդաքի էֆ. Վաեաննի ։

—Ուլայի Ա. աստիճան տրուեցաւ Աթէնքի և Պիրէոնի Օսմ. ընդհ. հիւպատոս Իհսան Հիւսնի պէյի. Սանիէի աստիճան' Պուլկարիոյ Օսմ. Քոմիսէրութեան Ա. Քարտուղարի օգնական Սալիհ պէյի. Միւթէմայիզի աստիճան' Սվազի նահանգին ելմտական քննիչ Զիհնի էֆ.ի ։

—Բ. Օսմանիէ պատուանչան տրուեցաւ քաղաքապետական ժողովի անդամ Ազնաւոր Անտօն էֆ.ի և Պուլկարիոյ Օսմ. Քոմիսէր Նէճիպ Մէլհամէի եղբօր' Ֆիլիպ էֆ.ի. Բ. Մէճիտիէ' Պէրութի երեւելիներէն Միչել Մէլհամէ էֆ.ի, և Սվազի կուսակալի օգնական Արիֆ...իտ էֆ.ի. Գ. Մէճիտիէ' Աժանս Նասիոնալի տնօրէն Մ. Եառւարի. Դ. Օսմանիէ' Սգամպուլ լրագրոյ արտօնատէր Մ. Կիւսդավ Թալասոյի և նոյն լրագրին խմբագիր Մանուկ էֆ.ի ։

Բ. Շէֆագաթ տրուեցաւ Մօնիթէօռ Օրիանդալ լրագրոյ արտօնատէր Մ. Պելիսի տիկնոջ, և Գ. Շէֆագաթ' լրագրական գրաքննիչ Կրագի էֆ.ի տիկնոջ ։

Լիագաթի ոսկի Շքանշան տրուեցաւ Պուլկարիոյ Օսմ. Քոմիսէրութեան Ա. Քարտուղար Հ...րքուշ էֆ.ի ։

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՆԴԻՆԱՆ ՎԵՐՑԱՒ.—Ինչպէս ծանուցած էինք, Առողջապահական Բարձրագոյն Խորհուրդն իր երէկուան նստին մէջ որոշեց Իզմիրի դէմ հաստատուած 48 ժամուան քարանդինան վերցնել, և տեղւոյն վրայ բժշկական պարզ քննութիւն մը հաստատել Իզմիրէ մեկնողներուն համար ։ Այս որոշում անմիջապէս հեռագրուեցաւ բոլոր քարանդինայի վարչութեանց ։

ԹՈՇԱԿԻ ՅԱՒԵԼՈՒՄ.—Կայս. Իրատէ մը կ'հրամայէ ամսական 60,000 ղր. աւելցնել Իսլամ կրօնաւորներու ի վաղուց անտի սահմանուած թոշակին քանակութեան վրայ ։

ՍԱՄՈՍԻ Նորընտիր իշխան Միխալաքի էֆ. Շբ. օր իր պաշտօնատեղին ուղեւորած ըլլալով, երէկ Սամոս ժամաներ է ։

ՀԻՃԱԶԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ. — Վեհ. Սուլթանն յատուկ պատգամաւորութիւն մը պիտի ղրկէ Դամասկոս, Հիճազի երկաթուղւոյ շինութեան հիմնարկէքի հանդէսին ներկայ գտնուելու համար։

ԿԱՅՍ. ՅՈԲԵԼԵԱՆԻՆ ի պատիւ, ազատ պիտի արձակուին այն բանտարկեալներն որք իրենց պատժոյն երկու երրորդ մասն արդէն քաշած են։ Ոստիկանութիւնն հրաման ստացաւ այդ կարգի բանտարկելոց ցանկը պատրաստելու, որ Վեհ. Սուլթանին պիտի մատուցուի։ Գաւառաց բանտարկեալք ևս պիտի օգտուին կայսերական այս շնորհէն։

—Կայս. յոբելեանին ի յիշատակ, Պրուսայի կուսակալութիւնը զանազան շինութեանց ձեռնարկած է, որոնց գլխաւորներն են. 1 մանարան և 2 ջերմատուն, որք տեղւոյն Համիտիէ Սանայի վարժարանին սեփականութիւնը պիտի ըլլան և որոց ծախքը 5000 ոսկի գնահատուած է, Իտատիէ վարժարանին յարակից շէնք մը, 1 աղբիւր Պրուսայէ Միխալըճ ու Պանտըրմա տանող ճամբուն վրայ ալ մէկ քանի կամուրջներ, և Սէթ—Պաշիի կողմն ալ ընդարձակ պողոտայ մը։ Այս բոլոր շինութիւնք ժողովրդային հանգանակութեան արդիւնքով ի գլուխ պիտի ելնեն։

—Երէկ ծանուցինք թէ Գում-Գափուի շուկային հրապարակին վրայ աշտարակաւոր աղբիւր մը կ'շինուի ժողովրդային ծախքով։ Տէրքոսի ջուրի ընկերութիւնն յանձն առեր է ձրի մատակարարել աղբիւրին ջուրը, և կազի ընկերութիւնն ալ՝ չորս լապտեր զետեղել ժամացոյցի աշտարակին վրայ։

ԺԱՆՏԱԽՏ.— Աղեքսանդրիոյ մէջ նախընթաց օր ժանտախտի 1 մահացու դէպքէ երէկ ևս 1 մահացու դէպք պատահած են։

ԹԱՏՐՈՆՆԵՐԸ.—Թատերական գրաքննիչի պաշտօնն յանձնուեցաւ Տպագրական Տեսչի օգնական Հըֆզի էֆ.ի։

ԽԱՇՈՒԿԻՆ գինը 1 Փր. ինկաւ Եւրոպական հրապարակներուն վրայ։

ԾՈՎԱՍՊԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆ.— Ծովասպատակները Գավալայի մօտ առագաստանաւ մը կողոպտեցին, նաւապետն ու նաւաստիները մին սպաննելէ ետքը։

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ կառավարութիւնը Պատուոյ Լէգէոնի պատուանշանին Ե. աստիճանը տուաւ Բարիզի օսմ. ընդհ. հիւպատոս Շէտիտ էֆ.ի։

ՍՈՖԻԱՅԷ կ'գրեն թէ գեր-գնդապետ մը և 64 ենթասպայ ու զինուորք Զինուորական Ատենին առջեւ դատուած են։ Գեր-գնդապետը բանակէն արտաքսուեր է. ենթասպաներն աստիճանազրկութեան ու 1 տարի բանտարկութեան դատապարտուած են։ Այս դատապարտութեանց պատճառն անծանօթ մնացած է։

ՍՆԱՆԿՈՒԹԻՒՆ.—Յայտնի է թէ Լէոն Աժար սնանկութիւն հրատարակած էր 40,000 ոսկի բացով։ Սէրվէթ կ'ըսէ թէ սնանկութենէն մէկ քանի օր առաջ, այս պատուաւոր սեղանաւորը Պոլսոյ հրապարակէն 7—8000 ոսկի փոխ առած էր։ Եւ որովհետեւ հիմա 5—6% կ'առաջարկէ իր պահանջատէրներուն, այս վերջինք խաբէութեան դատ բացած են Բերայի Պատժական Ատենին առջեւ։ Տարակոյս չկայ թէ այս խարդախ սնանկութիւն ամենայն խստութեամբ պիտի պատժուի, այսպիսի խաբէական սնանկութեանց կրկնութիւնն արգիլելու համար, որք այնքան ծանր կ'կշռեն օսմ. վաճառականութեան վրայ։ Սէնտիքան բանտարկել տուեր է Լէոն Աժարը, և պահանջատէրները կ'պահանջեն որ դատուի։

ԻԶՄԻՐԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ. — Իզմիրէ Լէվանդ Հէրալտի գրուած նամակ մը կ'հաստատէ մեր երէկուան տուած այն ծանրակշիռ լուրը թէ Ամերիկա որոշած է թուզի և չամիչի ներածութիւնն արգիլել։ Իզմիրի ամերիկեան ընդհ. հիւպատոսը պաշտօնական ազդով մը հրատարակած է Մ. Նահանգաց կառավարութեան այս որոշումը, որպէս զի պարապ տեղը բեռնաւորում չըլլայ, և ինչպէս յայտնի է, Ամերիկայի համար եղած ո և է բեռնաւորման հաշուեցոյց նախապէս կը վաւերացուի ամերիկեան հիւպատոսարանէն։ Թէ թուզի և չամիչի արտածութեան դէմ Ամերիկայի դրած այս անհարկի արգելքն որքան ծանր կ'կշռէ Իզմիրի հրապարակին վրայ, դիւրին է ըմբռնել երբ ըսենք թէ Այտընի նահանգին թուզի և չամիչի բերքին 60%ը Ամերիկա կ'քաշէ։ Իրաւ է որ Միացեալ Նահանգաց Առողջապահական կանոնագրութիւնք կ'արգիլեն վարակուած տեղերէ ղրկուած պտուղներու ներածութիւնը, սակայն հիւպատոսարանին հրատարակած ազդէն առաջ, Օգոստ. 14. հիւանդութիւնն արդէն գոյութիւն ունենալէ դադրած էր։ Ամէն պարագայի մէջ, Իզմիրի դէմ հաստատուած 48 ժամուան քարանդինան դադրած ըլլալով, ինքնին կ'դադրի միակ արգելքն ալ զոր ամերիկեան կառավարութիւնը կրնայ յառաջ քշել իր դրած արգելքն անփոփոխ պահելու համար։

—Իգտամ ըսելով թէ Իզմիրի հրապարակն այս լուրին վրայ շատ յուզուած է, յոյս կ'յայտնէ թէ կայս. կառավարութիւնն իրողութիւնն ի նկատ առնելով, հարկ եղած ձեռնարկները պիտի ընէ Ուաշինկթընի կառավարութեան մօտ, տեղական վաճառականութիւնը մեծ վնասէ մը փրկելու համար, և թէ Թուրքիոյ ու Ամերիկայի միջև բարեբախտաբար տիրող բարեկամական անկեղծ յարաբերութեանց շնորհիւ, Պոլսոյ ամերիկեան դեսպանն ևս իր կառավարութեան մօտ ձեռնարկներ պիտի ընէ, այս անհարկի արգելքը վերցնել տալու համար։

ՀԵԼԼԵՆԱԿԱՆ ՉԱՄԻՉԸ.—Յունաստանի չամիչի բերքն այս տարի 75—85 միլիոն վեննետիկեան լիպրա պիտի ըլլայ, սակայն տեսակով շատ ստորին, այնպէս որ ոչ մէկ տարի այսքան ստորին եղած է։

ԱՐԿԱԾ.—Գում—Գափուի բաղնիքին մէջ նախընթաց օր ցաւալի արկած մը պատահեցաւ։ Սիւլէյման անուն 22 տարեկան բաղնեպան մը տաք ջուրի մթերանոցին (խազնա) վրան ելած էր ջուրին ջերմութեան աստիճանը հասկնալու համար, երբ այնքան վար ծռեցաւ որ հաւասարակշռութիւնը կորսնցնելով եռացած ջուրին մէջ ինկաւ և խաշեցաւ։

ԿԱՅՍ. ՆԵՐՈՒՄ.—Աֆրիկեան Տրիպոլիս աքսորուած 452 Տիւրքի չէյխեր ևս կայս. ներման արժանանալով, վերջերս Դամասկոս վերադարձեր և կառավարութեան պաշտօնատունն երթալով, բարեմաղթութիւններ ըրեր են կայս. արեւշատութեան համար։

ԱՅՏԸՆԻ կուսակալին նախագահութեան տակ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, գործադրելու համար կայս. այն Իրատէն, որ կ'հրամայէ երկրագործներուն Բէտէլ-ի-ֆէր տուրքը պակսեցնել։

ՊԱՏԿԵՐԻ ՀԱՄԱՐ ՎԷՃ.—Պրուսայի պաշտօնաթերթը կ'ծանուցանէ թէ Պանտըրմայի Բրամա գիւղին յոյն բնակիչք պնդելով որ Ֆանօրէմէնի անուն յունական վանքին մէջ գտնուած Մայր—Աստուածածնի պատկերն իրենց սեփականութիւնն է. և հետեւապէս ամէն տարի ուխտագնացութենէ գոյացած հասոյթն ալ իրենց դպրոցին իրաւունքն է, նոյն պատկերը վանքէն կորզեր և իրենց գիւղին եկեղեցին տարեր են։ Էրտէքի ժողովուրդն ասոր դէմ առարկութիւն ըրեր է, և Պանտըրմայի գայմագամն անձամբ Բրամա երթալով, քննութիւն կատարեր և հրամայեր է որ վանք վերադարձնեն նոյն պատկերը։

ՊՈԼՍՈՅ դատական քննիչ Ֆէյզի պէյ երէկ Նիկոմիդիա ուղեւորեցաւ, ինչ ինչ քննութիւններ կատարելու համար։

ՆԻԿՈՄԻԴԻԱՅԷ կ'գրեն թէ Քաղաքային Նախագահ Ատեանն անցեալ Շբ. օր վճռեր է թէ Հայոց գերեզմանատան չուրջը գտնուած հողը պարապ գետին մ'է («ըրազիի խալիէ») և թէ Հայոց ազգ. սեփականութիւնը չի համարուիր։ Փաստաբան Մանիասզատէ Թէվֆիգ պէյ, որ Նիկոմիդիոյ Առաջնորդարանին կողմէ ներկայացուցիչ կարգուած և մէկ քանի անգամ Նիկոմիդիա երթալով դատավարութեան ներկայ գտնուած էր, վերաքննութիւն պահանջեց Պոլսոյ Վերաքննիչ Ատեանին առջեւ։

ՆԵՐԿՐԱՃԱՐԺ.— Թոգաթէ ½ ժամ հեռի Բազար—Քէօյի մէջ Բշ. օր երկրաշարժի թեթեւ ցնցում մը զգացուեր է։ Մէկ քանի տուներ փլեր և ուրիշ շէնքեր ալ վնասուեր են։ Բարեբախտաբար մարդու կորուստ չկայ։

ՊԻՐԷՕՍԻ մէջ հելլէն կառավարութիւնը մէկ քանի իտալական հպատակներ ձերբակալեր և յաջորդ օրն ազատ արձակեր է, թիւրիմացութեան հետեւանօք ձերբակալուած ըլլալուն համար։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ պաշտօնաթերթը կ'ծանուցանէ թէ Ալաշկերտ և Թութագ գաւառակներուն միջև գտնուող լեռան Գըլըճ կէտէկի կոչուած կապանին մէջ աւազակները մերթ ընդ մերթ կը կողոպտէին ճամբորդները։ Զինուորական իշխանութիւնք, ժողովրդին հանգստութեան համար, նոյն կապանին մէջ պահականոց մը շիներ են։

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔՐՈՆԻԿ

Ուրախութեամբ կ'տեղեկանանք Տփղիսէ մեզ գրուած նամակներէ թէ Պրն. Զանչեանցի մահուամբը պիտի չընչջանայ այն բարեգործութիւն որ առյաւէտ կապուած պիտի մնայ իր անունին հետ։ Պետերսպուրկի, Տփղիսի և Մոսքուայի մի քանի ազգասէր բարի անձնաւորութիւններ որոշած են Խնամակալութիւն մը կազմելով չընդհատել հաստատուած Որբանոցներուն պահպանութեան գործը։ Վսեմ. Պրն. Կարապետ Եզեանց այս մարդասէր նպատակաւ ստացեր է մի քանի բարեկեցիկ անձերու աջակցութիւնը։ Հանգուցելոյն կրկին անգամ տպագրած Գրական և Գեղարուեստական Հաւաքածոյին բոլոր արդիւնքը նոյն Որբանոցներուն կապուած ըլլալէն զատ, կամաւոր նուէրներու, երաժշտական հանդէսներու և եկեղեցիներու մէջ բարեպաշտական հաւաքումներու բովանդակ արդիւնքը նոյն որբախնամ ձեռնարկութեան պիտի յատկացուի, և վստահ ենք որ Խնամակալութեան անդամներն ո՛րքան աւելի նպաստաւոր տեղեկութիւններ ստանան այս մանկապաշտպան հաստատութեանց բարւոք ուղղութեան վրայ, այնքան աւելի պիտի յօժարին ու քաջալերուին անվթար պահելու և յառաջացնելու բարեյիշատակ Պրն. Զանչեանցի քրիստոնէավայել ձեռնարկութիւնները։

—Մշոյ Ս. Կարապետի վանուց միաբանական ընդհանուր ժողովը, նախագահութեամբ առաջն. տեղապահ Տ. Բարգէն Ծ. Վ.ի, Տնօրէն Խորհրդոյ երեք անդամոց ընտրութիւնը կատարելէ յետոյ, հարկ դատեր է վանուց ընթացիկ գործերը վարելու և ի բացակայութեան Տեղապահին, Տնօրէն Խորհրդոյ նախագահելու համար վանահայրական փոխանորդ մը կարգել. ուստի միաձայն հաւանութեամբ որոշուեր է վանահայրական փոխանորդութեան պաշտօնն յանձնել Տ. Վարդան Վ. Յակոբեանի որ ցարդ կ'վարէր նոյն պաշտօնը, նոյնպէս միաբանական ընդհանուր ժողովը Տ. Ստեփան Վ. Պօղոսեանի և Տ. Վահան Վ. Երեցեանի ծառայութիւնները գնահատելով, ընդունեւ է զանոնք ի շարս միաբանութեան Ս. Կարապետի վանուց։

—Քղիի մէջ գաւառական ընդհ. ժողովոյ ընտրութիւն կատարուեր և 35 անդամ ընտրուեր է, որոց 25ը Յուլիս 23ին Ս. Յակոբ եկեղեցւոյ մէջ գումարուելով, դիւանի ընտրութիւն կատարուեր և Պատրիարքարան տեղեկագրուելով ժողովոյ հաստատութիւնը խնդրուեր է։

—Գումգաբուի չորս թաղերու Աղքատախնամի նորընտիր Տնօրէն—Խորհրդոյ դիւանի ընտրութիւն կատարուելով, ատենապետ ընտրուեր է Յարութիւն էֆ. Սիմոնեան, ատենադպիր՝ Արշակ էֆ. Բէքէեան, գանձապետ՝ Բիւզանդ էֆ. Ճամճեան և մատակարար Պէյօղլեան Երուանդ էֆ.։

—Կարինէ կ'գրեն մեզ Օգոստ. 1 թուով.— «Վերջին լրագիրները մեզ գուժեցին ազգային բարերարներէն Պ. Զանչեանցի մահը։ Կարնեցին որ զանազան առիթներու մէջ անոր բարերարութիւնները վայլած է, իր երախտագիտական պարտքը կատարելու համար, Յլս. 30ի Կիր. օրը, յատկապէս հոգեհանգստեան պաշտօն կատարեց անոր համար։ Զաւէն Վրդ. դամբանականով մը անոր կեանքին կարեւոր գիծերը ժողովրդեան պարզեց։»

—Նիկոմիդիոյ Առաջնորդ Տ. Ստեփաննոս Եպիսկ. ևս մասնաւոր խնամքով եւ զարդարուն տառերով ուղերձ մը պատրաստած է Վեհ. Սուլթանի 25ամեայ Յոբելեանին առթիւ։ Տ. Ստեփաննոս Սրբազան մօտերս Պոլիս պիտի գայ անձամբ մատուցանելու համար այդ ուղերձն յառ Կայս. Գահոյից։

—Հանգուցեալ Աւշըեան Սրբազանի քրոջ կողմէ Պատրիարքարանին դէմ բացուած դատին շարունակութիւնը 10 օր ևս յետաձգուեցաւ Ասատեան էֆ.ի սուգին պատճառաւ։

—Փիլիպէէ Տ. Կարապետ քահանան գրած է Պատրիարքարան թէ իմանալով որ Մշեցի Յարութիւն Առաքելեան անուն անձը՝ իր ծննդավայրին մէջ ամուսնացած զաւակներու հայր մը, պուլկար մետրապոլիտի մը միջոցաւ պսակուիլ կ'ուզէ պուլկարուհիի մը հետ, անձամբ մետրապոլիտին երթալով բացատրեր է այդպիսի ամուսնութեան մը ապօրինութիւնը, և խնդրեր է որ յետաձգուի. Եւ թէև մետրապոլիտն անմիջապէս հեռագրեր է Պուլկարիոյ հոգեւոր իշխանութեան, սակայն հեռագրին իր տեղը չհասած՝ արդէն պսակը կատարուեր և վերջացեր է։ Տ. Կարապետ քհնյ. հարցուցած է Պատրիարքարանէ թէ այս պարագային մէջ ի՞նչ միջոցներ ձեռք առնելու է։ Խնդիրը Կրօն. Ժողովոյ նկատողութեան յանձնուած է։

—Խասգեղ Յովհաննէս էֆ.ի մարմինն հազիւ Աստուածածնայ տօնէն ետքը կ'հասնի Կ. Պոլիս։ Թէև գրուած էր թէ անցեալ Գշ. շոգենաւ պիտի դրուէր ի Մարսիլիա, բայց ինչպէս յայտնի է, Մարսիլիոյ նաւահանգստին բանուորները ժամանակէ մի վեր գործադուլ ըրած ըլլալով, շոգենաւերն ալ բեռք լեցնել կարելի եղած չէ, որով Մէսաժըրիի շոգենաւուն մեկնումն ետ մնացած է։ Երէկ առնուած հեռագրին նայելով, այսօր, Դշ., Քաջէի շոգենաւը կ'դրուի, որ առաջիկայ Դշ.էն առաջ չի կրնար հասնիլ Պոլիս։ Այս հաշուով, Յովհաննէս էֆ.ի յուղարկաւորութիւնն հաւանական է որ Աստուածածնայ դիմացի կիրակին կատարուի։ Հանգուցելոյն որդին Երուանդ էֆ. կ'ընկերանայ իր հօր մարմնոյն։

Նամակ առ Խմբագրութիւն.—Երէկուան Բիւզանդիոնի մէջ ըսուած էր թէ Սկիւտարի Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Տ. Ներսէս հանգուցեալ քահանայի օծման և յուղարկաւորութեան մայրաքաղաքիս 14 Եպիսկոպոսներէն և ոչ մին ներկայ չէ գտնուած։ Չենք գիտեր թէ՝ Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեան ո՞ր Եպիսկոպոսաց դիմում ըրած էր. բայց հրատարակուածին նայելով դիմում ընելու ալ հարկ չկար, քանի որ Ս. Պատրիարքը Տ. Ներսէս վարդապետ Դանիէլեանի յանձնարարած էր անձամբ կատարել վախճանեալ քահանային օծումն և նախագահել յուղարկաւորութեան։ Իսկ եթէ Պատրիարքական հրամանէն դուրս ինքը հարկ կ'տեսնէր նաև Եպիսկոպոսի ներկայութեան, այն ատեն, ըստ ընկալեալ սովորութեան, Ազգ. Պատրիարքարանի կողմէ պէտք էր գրել մայրաքաղաքիս բոլոր Քարոզչաց (*) և ոչ թէ՝ մասնաւորապէս մի քանի Եպիսկոպոսաց դիմել և ապա 14 Եպիսկոպոսներն ալ պարտազանց համարել, և բոլորն ալ իր դիմումներուն ապարդիւն մնալը յայտարարել, այս չէ բարեմտութիւն, և արդեօք այս կարգի հրաւէրներու մէջ ալ առանձնաշնորհեա՞լք կ'փնտռուին։

ՉՀՐԱՒԻՐՈՒԱԾ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՄԸ
8 Օգոստ. 1900

(*)։—Այս զանցառութեան համար միւնոյնը պատահեցաւ նաև հանգուցեալ Տ. Գարեգին Ծ. Վ. Թաթարեանի օծման և յուղարկաւորութեան։

ՎՍԵՄ. ՍԱՀԱԿ ԷՖ. ԱՊՐՕ

Խորին ցաւով կ'իմանանք թէ Պետական ու ազգային շրջանակներու մէջ հանրածանօթ դէմք մը, Վսեմ. Սահակ էֆ. Ապրօ, անդամ Պետական Խորհրդոյ, այս գիշեր կնքեց իր մահկանացուն։ Հանգուցեալն 1849ին մտած է Օսմ. կառավարութեան ծառայութեան մէջ իբրև անդամ թարգմանութեանց դիւանին Բ. Դրան։ Ժամանակին Մեծ—Եպարքոսներուն սիրելի հանդիսացած է իր թարգմանութիւններով։ Ի մէջ այլոց Թուրքերէնի թարգմանած է Մեծն Պետրոսի եւ Վօլթէրի Կարոլոս ԺԲ.ի պատմութիւններն և Ժ. Պ. Սէյի քաղաքական տնտեսութիւնը, ի վարձ ստանալով Սուլթան Ապտ-իւլ-Մէճիտ կայսրէն Իֆթիխարի ականակուռ Բ. պատուանշան։ 1855ին այցելեց Լոնտոնի տիեզերական արուեստահանդէսը, և այս առթիւ անգլ. լեզուին ընտելացաւ։ Վերադարձին, կարևոր աշխատութիւններ յանձնուեցան իրեն։ Մաքիավէլի «Իշխան» գործին թարգմանութիւնը, զոր ըրաւ Րիֆաթ փաշայի աշխատակցութեամբ, Մէթէրնիխի, Թալէռանի, Նէսէլրոտի, Բալմէրսթոնի և այլ ականաւոր անձնաւորութեանց վրայ իր հրատարակած կենսագրական ուսումնասիրութիւնք ուշադրութիւն հրաւիրեցին իրեն վրայ, և Կրթական Նախարարութեան խնդրանօք, Սալիս աստիճանին բարձրացաւ։ Ալի փաշայի Եպարքոսութեան օրով, նախ երկրորդ և ապա առաջին թարգման անուանուեցաւ կայս. Դիւանին։ Քիչ վերջը, Բ. Դրան արտաքին թղթակցութեանց դիւանին տնօրէն անուանուեցաւ, պաշտօն՝ զոր վարեց մինչև 1860։ Ի Սուրիա ծանօթ ուղեւորութեան առթիւ, Ապրօ էֆ. Ա. Ֆուատ փաշայի ընկերացաւ իբրև Բ. Քոմիսէր։ Ի դարձին իր երկար և հաւատարիմ ծառայութեանց ի վարձ, Արտաքին գործոց Նախարարութեան ընդհանուր քարտուղարի պաշտօնն իրեն յանձնուեցաւ, և այդ նոր պաշտօնին մէջ զոր վարեց մինչև 1865. նոյն պաշտօնարանի դիւանները կազմեց այնպիսի հիմերու վրայ, որք մինչև այսօր կ'շարունակուին։ Եւրոպական տէրութեանց կողմէ ևս պատուանշաններու արժանացաւ։ Ժամանակ կ'գտնէր գրական օգտակար աշխատութեանց նուիրելու, և ի մէջ այլոց հսկայ գործի մը ձեռնարկեց, յաջորդաբար թարգմանելով Արեւելքի քաղաքակրթութեան վերաբերեալ շատ մը Եւրոպական գործեր։ 1873 թուականին վերստին Եւրոպա ճամբորդեց և այս առթիւ Եւրոպական մատենադարաններէն քաղեց օգտակար նիւթեր, իր գրական աշխատութեանց համար, և 1875ին Պոլիս դառնալով, 1876ին Ֆիլիպէի արտասովոր յանձնաժողովին անդամ և ապա 1877ին Նահանգաց անուանուեցաւ։ Ֆիլիպէէ դարձին, Թաղապետական 4րդ և 12րդ շրջանակներու նախագահ անուանուեցաւ յաջորդաբար։ 1878ին Արտաքին գործոց նախարարութեան վարչական ճիւղին Տնօրէն անուանուեցաւ։ Արեւելեան—Ռումէլիի վերակազմութեան ժամանակ, Եւրոպական յանձնաժողովին անդամակցեցաւ իբր Բ. Քոմիսէր՝ Ա. Քոմիսէր Ասըմ փաշայի հետ։ Երբ տակաւին Ֆիլիպէ էր, Պետական Խորհրդոյ անդամ անուանուեցաւ, և քիչ վերջը նորէն Ֆիլիպէ ղրկուելուն առթիւ արժանացաւ Պալայի աստիճանին։ Ի դարձին շարունակեց իր Պետական Խորհրդոյ անդամակցութեան պաշտօնը։

Հանգուցեալը կարեւոր պաշտօններ վարած էր նաև ազգային շրջանակի մէջ։ Պատրիարքարանի օրինաց և կանոնաց կազմակերպութեան մէջ հեղինակութիւն ունեցած, և բոլոր կարեւոր ժողովներուն Ատենապետ եղած է, ի մէջ այլոց Քաղաքական ժողովոյ Ատենապետ։

Մեր խորին ցաւակցութիւնն Ազն. Տիկին Ա. Ապրոյի, և իր որդւոյն՝ Հրանտ Պէյ Ապրոյի, Դեր—Տնօրէն Իրաւագէտ խորհրդականաց սենեկին Բ. Դրան։

Այրի Տիկին Ապրօ էֆէնտի, Հրանտ պէյ, Տիկին Հ. Ապրօ և զաւակունք, Պետրոս էֆ. Եուսուֆ և զաւակունք, Տիկին և Միհրան էֆէնտիք Գավաֆեան, Վահան պէյ Ազարէկեան, Տէր և Տիկին Տէյիրմէնճեան և զաւակ, Ապրօ ընտանիքը, Սահակ էֆ. և Տիկին Ղազարոսեան, Տէր և Տիկին Յ. Եուսուֆ և զաւակունք, Գավաֆեան, Միհէնտիսեան և Չէրքէզեան ընտանիքները ցաւ ի սիրտ կ'ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՎՍԵՄ. ԱՊՐՕ ԷՖԷՆՏԻԻ
(ԱՆԴԱՄ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ)

որ հանգեաւ ի Տէր ամսոյս 8/21, ի Գատըգէօյ, իր բնակարանին մէջ, ի խոր սուգ թողլով իր ընտանիքը, զաւակը, թոռներն և համայն ազգականներն ու բարեկամները։

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի Օգոստ. 11/24 Ուրբ. առաւօտ ժամ 3ին ի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ Բերայի, ուրկէ հանգուցելոյն մարմինը փոխադրուելով պիտի ամփոփուի Շիշլիի գերեզմանատունը, ընտանեկան յատուկ դամբարանին մէջ։

Բերա, 9/22 Օգոստ. 1900

Յ. Գ.—Մահազդ չընդունողներէն կ'խնդրուի իբր այն նկատել զայս։

Մկրտիչ էֆէնտի Ասատեան և զաւակը, Այրի Տիկին Վ. Մարգարեան, Տէր և Տիկին Քափամաճեան էֆ., Տէր և Տիկին Միհրդատ պէյ Պապաեան, Տէր եւ Տիկին Վահան էֆ. Պապեան, Տէր եւ Տիկին Պետրոս էֆ. Մարգարեան, Տէր և Տիկին Նշան էֆ. Մարգարեան, Այրի Տիկին Մ. Եազըճեան և զաւակը, Տէր և Տիկին Յարութիւն Չէքի էֆ., Տէր և Տիկին Տիգրան էֆ. Պալթաեան և բոլոր ազգականները կ'ծանուցանեն դառնաղէտ ու վաղահաս մահը

ՏԻԿԻՆ ՎԻՐԺԻՆԻ ԱՍԱՏԵԱՆԻ
ԿՈՂԱԿԻՑ ՄԿՐՏԻՉ ԷՖ. ԱՍԱՏԵԱՆԻ

Յուղարկաւորութեան տխուր հանդէսը պիտի կատարուի առաջիկայ հինգշաբթի, 10 օգոստոս, ժամը 3½ին [Ը. Թ.] Բերայի Ս. Երրորդութեան եկեղեցին, ուրկէ հանգուցեալին մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի Ազգ. գերեզմանատունը, ամփոփուելու համար ընտանիքին յատուկ դամբարանին մէջ։

Բերա, 8/21 օգոստոս 1900

Մահազդ չընդունողներէն կ'խնդրուի իբր այն նկատել ներկայս։

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳՐԵՐ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստ.—Բեքինէ հեռագիր մը կ'ըսէ թէ Խնամակալ կայսրուհին, Բեքինէ մեկնած ատեն, 50 միլիոն թայէլ տարեր է հետը։

—Օրուան հեռագրերը կ'հաստատեն թէ Լի-Հունկ Չանկ կ'պնդէ բանակցութեան մտնել բոլոր շահակից տէրութեանց հետ։

ԲԱՐԻԶ.— Ծովակալ Պրուսի մէկ հեռագիրը կ'ըսէ թէ դաշնակից զօրքերն Օգոստ. 17ին մտեր են կայսերական միջնաքաղաքը։

—Ֆիկարօ կ'ծանուցանէ թէ Չինու կացութիւնը բարւոքած է և հետեւապէս Չինաստան գտնուող Ֆրանս. զօրքերը Տոնքին ցամաք պիտի ելնեն։

—Լի—Հունկ—Չանկ Ամերիկեան կառավարութենէն խնդրեց որ Բեքինի դեսպան Մր. Քոնճըրի պաշտօն յանձնուի բանակցելու, հաշտութիւն կնքելու համար Չինաստանի և տէրութեանց միջև։

ԲԱՐԻԶ, 21 Օգոստ.—Մարոքի կառավարութիւնը բողոքեց տէրութեանց՝ Դուաթի մէջ Ֆրանսայի զինուորական գործողութեանց դէմ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Լորտ Ռոպէրդս կ'հեռագրէ թէ Անգլիացիք ուժգնապէս յարձակեցան զօրավար Տէվէթի վրայ, Բրեդորիայէ 15 մղոն հեռու։

ԲԱՐԻԶ.—Հանրապետութեան Նախագահը 15 օրուան համար Ռամպույէ գնաց օդափոխութեան համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ ԵՒ ՌՈՒՄԱՆԻԱ

ՍՈՖԻԱ, 21 Օգոստ.—Սոֆիայի ռումանական հիւպատոսը չկրնալով ո և է գոհացում ստանալ Պուլկար կառավարութենէն, պուլկարական վերջին արարքներուն նկատմամբ, պահանջեր է իր կառավարութենէն որ ետ կանչուի։

ՎԻԵՆՆԱ, 21 Օգոստ.—Ֆրանց Եոզէֆ կայսր պատուիրեց Կոլուխովսքի կոմսին որ իր կողմէ հեռագիր ղրկէ Բեքինի աւստրիական գործակատարին խնդակցելով իրեն և իրեններուն ազատման առթիւ, և ջերմ շնորհակալիք յայտնելով աւստրեան նաւազներուն ի Բեքին ցոյց տուած քաջութեանն համար։ Բեքինի աւստրիական գործակատարը փութաց իր շնորհակալիքն հեռագրել։

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստ.-Լի Հունկ-Չանկ դիմեց Անգլիոյ և միւս տէրութեանց, խնդրելով որ հաշտութեան բանակցութեանց համար պատուիրակ կարգեն, քանի որ դեսպանք ազատուած են։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ, 21 Օգոստ.—Ամերիկա մերժողական պատասխան տուաւ Լի Հունկ Չանկի, որովհետեւ իր դրած պայմանները գործադրուած չեն Չինու կողմէ։

ՀՌՈՄ, 21 Օգոստ.—Մարէշալ Վալտէրզէ ներկայացաւ Վիքդոր Էմմանուէլ թագաւորին։ Անմիջապէս կը մեկնի դէպ ի Չին։

ՇԱՆԿԱՅ, 21 Օգոստ. — Չինացի հինգ հազար զօրք մէկ կողմէ և հինգ հազար զօրք միւս կողմէ կ'փորձեն կտրել դաշնակից բանակին հաղորդակցութիւններն ի Բեքին։ Դաշնակիցները ձեռք ձգեցին քաղաքին բոլոր կարեւոր դիրքերը։

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստ. — Հարիսմիթի կողմը 700 Պօէրք երկու թնդանօթ թող գերի ինկան Անգլիացւոց։

ՊՈՒՔՐԷՇ, 21 Օգոստ.—Ռումանիոյ թագաւորն ի մօտոյ տեսակցութիւն մը պիտի ունենայ Ֆրանց Եոզէֆ կայսեր հետ և ապա ջուրերը պիտի երթայ։

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստ.—Մանչուրիոյ խնդրոյն վրայ Ռուսիա և Չին առանձին պիտի բանակցին։ Ռուսիա Նիւ—Չուանկի նաւահանգիստէն ելնելու միտք չունի։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ Կ'ՀՐԱՒԻՐԵՆՔ մեր այսօրուան Դ. երեսին մէջ ՊԱԼԵՆՑ Գրատան Ազդին վրայ։

ԼԷՅԼԱՆՏ Ընկ.եան Ֆլավիըն շոգենաւը Լիվըրբուլէ հոս կ'սպասուի դէպ ի Սեպտ. 6։

ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՍԱԿԱՐԱՆ ՂԱԼԱԹԻՈՅ

Չինու խնդրոյն նպաստաւոր երեւոյթ մը ստանալը բացայայտապէս կ'ազդէ Սակարաններուն վրայ։ Առհասարակ Օսմ. պետական թուղթերը նպաստաւոր վիճակի մէջ են։ Երէկ բաւական գնումներ եղան մեր հրապարակին վրայ և Օսմ. Քոնսոլիտէն որ 25.9 բացուած էր, մինչև 12½ փր. երթալով գոցուեցաւ 25.10։ Երկաթուղին 110.25էն բացուելով մինչև 111.37½ եղաւ և մնաց 111 փր.։ Երէկ իրիկուան եւրոպական հեռագրերն և այս առտուան ընթացքն ալ դէպ ի վեր են։

ՓԱԿՈՒՄ		
Օսմ. Քոնս. Մէտր Դ.	Օ. Ո.	25 10
Ամէնէն բարձր գին	»	25 13
Ամէնէն վար գին	»	25 09
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	110 87½
Ամէնէն բարձր գին	»	111 25
Ամէնէն վար գին	»	110 25
Թրամուայ	»	79 —
Ամէնէն բարձր գին	»	79 —
ԲԱՑՈՒՄ Օգոս. 9/22		
Օսմ. Քոնս. Մէտր Դ. Օ. Ո.		25 11
» » ժամ 4 ու կէսին		25 11
Ռումէլիի Երկաթուղի	Փր.	110 87½
» » ժամ 4½ին		110 87½
Թրամուէյ բաժնեթ.	Ոսկ.	642 ½
» Պարտաթ.	Փր.	466 —
Տէրքոսի ջուրի Ընկ.	Փր.	277 —
Քարտաֆ Կ. Պոլսոյ	»	465 —
Թրամուայ	»	78 50
» ժամ 4 ու կէսին	»	78 50
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	Օ. Ո.	4 22½
Անատոլուի եկթ. պարտ.	Փր.	497 —
» բաժնեթ.	Ա. Ո.	8 35
Եգիպտ. Քրէտի Ֆոնսիէ	Փր.	261 50
ՍԹՈՒԼԱՆՑ		
Քոնսոլիտէ մէկ օրուան	Օ. Ոսկի	— 80
» ութ օրուան	»	2 10
Ռումէլի Երկթ. »	Փր.	2 —
ԸՆԹԱՑԻԿ ԴՐԱՄՈՑ		
20 Ֆրանքնոց	Ղրշ.	87 20
Անգլիական ոսկի	»	110 03
[illegible]	»	90 20
Մէճիտիէ արծաթ	»	107 38
[illegible]	»	51 04
[illegible]	»	97 —
[illegible]	»	8 61
ԸՆԹԱՑԻԿ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐԱՑ		
Լոնտոն 3 ամիս	Ղր.	108 32½
» » » Առէտր. թղթ.	»	108 ½
» չէք	»	109 38/40
Բարիզ 3 ամիս Պնքյ. թղթ.	Փր.	23 07½
» » » Առէտր. թղթ.	»	23 12½
» չէք	»	22 90
Վիեննա մանտ 8 օր	քուրօն	22 08
Պերլին չէք	մարք	18 65
Օտեսա չէք	րուպլ	08 61

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆՔ

ԼՈՆՏՈՆ, 21 Օգոստ.		
Օսմ. Քոնս. Մէտր Բ.	Ա. Ո.	46 25
» » » Գ.	»	25 63
» » » Դ.) առաջ.	»	22 87
) վերջ.	»	22 87
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	11 25
Եգիպտական միացեալ	»	103 25
Անգլ. Քոնսոլիտէ	»	98 69
Այտընի երկաթուղի	»	10 12
Փոխառութիւն [illegible]	»	80 50
Իտալական Ռանթ 5%	»	93 62
Հելլենական » 1881	»	38 —
» » 1884	»	38 —
Մոնոբոլ Հելլենական 4%	»	41 50
Պուլկ. փոխառ. 1888	»	80 —
» Նոր 6% 1892	»	80 —
Փոխառ. Թուրքերի վրայ	»	25 36¼
Թրամուայ	»	3 18
Դրամազեղչ	»	4 —
ՊԵՐԼԻՆ, 21 Օգոստ.		
Օսմ. փոխառութիւն 1888	մարք	— —
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	108 90
Փոխ. Լոտերի վրայ 3 ամս.	»	20 270
Դրամազեղչ	»	5 —
ՓԱՐԻԶ, 21 Օգոստ.		
Օսմ. Քոնս. Մէտր Դ.) առաջ.	Փր.	23 42
) վերջ.	»	23 42
» » » Գ.	»	25 97
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	111 75
Օսմ. Կայս. Պանքա	»	534 —
Օսմանիէ	»	437 —
Ֆրանս. Ռանթ 3%	»	100 55
Քաղաքի Լիոնէ	»	1115 —
Պանք տը Բարի	»	1090 —
Իտալական Ռանթ	»	93 75
Ջէք Լոտերի վրայ	»	25 170
Թրամուայ	»	79 50
Դրամազեղչ, Ֆրանս. Պանքայի		3 —
Տէֆանս Հօն, Նոր փոխ.	»	— —
ՎԻԵՆՆԱ, 21 Օգոստ.		
Փոխառ. Թուրքերի վրայ	րուբ.	96 40
Ռումէլիի Երկաթուղի	»	106 50
Օսմ. [illegible]	»	286 —
» Լոտերի վրայ	»	242 20
Դրամազեղչ		4 ½

ԹԱՔՍԻՄԻ ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՐՏԷԶԻՆ մարմնամարզական սրահին մէջ այսօրուընէ սկսեալ բացուած են մարմնամարզական դասերը, որք տեղի պիտի ունենան կէս օրէ առաջ ժամ 6-9 և կէս օրէ ետքը ժամ 4—7։ Ամսական վճարում 30 ղրշ.։ Մասնակցողք իրաւունք պիտի ունենան ազատօրէն Պարտէզ մտնել։ Արձանագրուիլ ուզողները պէտք է դիմեն յիշեալ Պարտէզի գրասենեակը։

ԲԱԼԱՆԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ Ի ՊՐՈՒՍԱ
Կ'ընդունի գիշերօթիկ աշակերտներ։ Փափաքողք թող հաճին դիմել «Առ Վարչութիւն Բալանթարեան վարժարանի, ի Պրուսա»։ 12—6

ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՆՈՐԹՀ ԲՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 14,409,089 10.1
ՀԱՍՈՅԹ 1899 ՏԱՐԻՈՅ 3,073,226 13.11

ՆՈՐԹՀԸՐՆ ԷՇՈՒՐԸՆՍ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 5,509,273
ՀԱՍՈՅԹ 1899 ՏԱՐԻՈՅ 1,187,296

Ընկերութիւնք իրենց հօգացող միջնորդ Գործակալութեան միջոցաւ կ'ստանձնեն ամէն կարգի ապահովագրութիւններ ընդդէմ Հրդեհի, ամէնէ օգտակար եւ ամէնէ դիւրամատչելի պայմաններով ջոր ամէն ընկերութեանց մէկը, բաղդատաբար այն յաջորդական ապահովութեան զոր կ'ընծայեն իրենց դրամագլխոց մեծութեամբ եւ իրենց պահեստի մթերեալ գումարներուն առատութեամբ.—Նաեւ երբ ապացոյց իրենց հաստատութեան, միայն Հրդեհի Ճիւղին համար մինչեւ ցարդ վճարած վնասնին 34,000,000 Անգլ. Ոսկին կ'անցնի.

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
‹ՄԱՐԻԹԱՅՄ›

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 500,000 — ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ շոգենաւաց և առագաստանաւաց մէջի ապրանքներն և գրամածրարները խիստ օգտակար պայմանաւ. Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնալ ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 21 և 22 կրկ. սենեակներն, առ ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԷՐՈԲԵԱՆ Գործակալ Կ. Պոլսոյ վերոյիշեալ երեք Ընկերութեանց.

ԳՐԱՏՈՒՆ
Գ. ՊԱԼԵՆՑ
Կ.ՊՈԼԻՍ, ՉԱՔՄԱՔՃԸԼԱՐ ՍՕԳՈՒՇՕՒ, 20

Այս հանրածանօթ Գրատունն, որ միակ իրաւունք ունի կեդրոնատեղի կոչուելու մանկավարժական վերջին մեթոտներու համաձայն պատրաստուած դասագրքերու, գպրոցական առաջնակայ չիջանին համար Ազգ. վարժարանաց տրամադրութեան տակ կ'դնէ նոր և օգտակար դասագրքերու շարք մը, որոց նմանօրինակ գրեանց վրայ ունեցած բազմակողմանի առաւելութիւնները, տպագրութեան և կազմի մաքրութիւնն և գիներու չափազանց աժանութիւնը, զայնս անմրցելի կ'ընեն:

Գրատան այս տարուան նոր հրատարակութիւններն են՝

Սրբ. պատմութիւն Հին կտակարանի [Մարի Պոնտաշի].—Գին 4 ղրշ.

Սրբ. Պատմութիւն Նոր կտակարանի [Մարի Պոնտաշի].—Գին 4 ղրշ.

Ընթերցարան (բոլորովին նոր ոճով) Հեղինակ Մխիթար Պոնտաշի.—5 ղշ.

Այս երեք գրքերն ալ գերմանական մանկավարժութեան վերջին կատարելութեան համաձայն մասնաւոր խնամօք պատրաստուած գործեր են, որոց նմանը չէ տեսնուած մեր բազմաթիւ Սրբ. Պատմութեանց դասագրքերու և ցարդ հրատարակուած Ընթերցարաններու մեծ շարքին մէջ։ Ասոնք իրաւամբ արժանի են ջերմապէս յանձնարարուելու ամէն Ազգ. վարժարանաց։

Պալենց Գրատունն՝ ի գիւրութիւն իր յաճախորդաց, մասնաւոր Գրացուցակ հրատարակած է 1900 տարւոյ, որ կ'պարունակէ մինչեւ այսօր Գրատան հրապարակ հանած միայն դպրոցական գրքերը. փափաքողաց ձրիապէս պիտի ղրկուի։ Գրատան բացառիկ նպաստաւոր պայմաններէն կարենալ օգտուելու համար յանձնարարութիւնք պէտք է ուղղուին ուղղակի Գրատան հասցէին, առանց երրորդի մը միջնորդութեան։ Սոյն յանձնարարութիւնք ամենայն ճշտութեամբ եւ մեծ փութով կ'կատարուին։ Պալենց Գրատունն յանձն կ'առնու նաեւ վարժարանաց համար կրթական պաշտօնեայ ներկայացնել առանց որ և է փոխարինութեան։

Գրատան հասցէն է՝

Տէր Ալիքէտէ Չաքմաքճըլար Խօգուշունտա Բիւթիւպհանէի Պօղոս Պալենց։ 15—3

ՏՔԴ. ՉԻԼԻՆԿԻՐԵԱՆ
Մանկաբոյժ, Ներքաբոյժ և Ծննդաբոյժ
Ջղային Հիւանդութեանց

Կ'դարմանէ ամէն տեսակ ներքին հիւանդութիւն, և ի մասնաւորի ջղային. նաև կանանց բոլոր հիւանդութիւնները։ Ելեկտրականութեամբ կը դարմանէ ջղային և գործարանաւորական հիւանդութիւններ՝ կատարելագործեալ մեթոտներով։ Կ'կատարէ ախտաճանաչութիւն Ռէօնդկէնեան Բ ճառագայթներով, որ դրապէս կ'ցուցնէ [Radioscopie] ինչ որ աչքով անտեսանելի և սովորական քննութեամբ անհասկնալի է։ Ոսկրներու և ներքին գործարանաց հիւանդութիւններ, մարմնոյ մէջ գտնուած դրամ, ասեղ, կապար, կամ ներսը գոյացած քար, ուռ. ելն., ստամոքսի, աղիքներու, երիկամանց, սրտի և թոքերու հիւանդութիւնները, և թոքախտ իր բոլոր աստիճաններուն մէջ, մինչեւ իսկ վարակուելէ առաջ թոքերուն տրամադրութիւնը։ Ի պահանջել հարկին, սոյն հիւանդութեանց լուսանկարն հանելով (Radiographie) իբր հաստատուն փաստ հիւանդին կ'յանձնուի։ Հիւանդ կ'ընդունի կէս օրէ վերջ Բերա, Մէքթէպ—Պայրամ փողոց, 29 թիւ իր տունը։ Եւ նոյն ժամերուն ձրի։ Պոլսոյ կողմի յաճախորդաց համար Բշ. և Ուր. կէս օրէ առաջ կ'գտնուի Գումգաբու Սու—Թէրազի փողոց, 9 թիւ տունը։ 40—31

ԴԺՈՒԱՐԱՇՆՉՈՒԹԻՒՆՆ
ՈՒ ԿՈՒՐԾՔԻ ԻԶՈՒԱԾՔԸ

Եթէ չդարմանուին, վտանգաւոր են, մինչեւ իսկ խեղդամահ կ'պատճառեն։ Կանոնաւոր շնչառութիւն չընելը, ծանր բեռան մը տակ կը ճնշէ։ Շնչափողերը կ'խփուին. եւ կուրծքը չի կրնար հանգիստ ընել։ Դարմանին համար բժիշկներ մտահոգ էին և գիտութիւնը գտաւ ԷՍԲԻՔԻ ՊԻԿԱՌԷԹՆ ու ՓՈՇԻՆ, որք հիմնապէս կ'բուժեն, կուրծքի իջուածքը, հազն և շնչառական հիւանդութիւնները։ Բժիշկներ կը յանձնարարեն այս գիւտը։ Բարիզի եւ Եւրոպական ուրիշ հիւանդանոցներու մէջ միմիայն ԷՍԲԻՔ կ'գործածեն այս հիւանդութեանց համար։ Կ'ծախուի Բարիզ ՍԷՆ Լազար փողոց թիւ 20 և մայրաքաղաքիս ու գաւառներու դեղարաններուն մէջ։ 52—38

Օ. ԻՍՐԱՅԷԼԵԱՆ
Մէհմէտ Ալի Փաշա Խան, Բն. 3 վարէ յարկ.

Ամէն տեսակ Սակարանի գործողութիւններ կ'կատարէ։ Աւանդի փոխարէն դրամ փոխ կուտայ։ Պելճիքայի տուրքեր կ'վճարէ։ 32 տարուան տուն։ Հանրածանօթ իր պատուաւորութեամբ, ուղղամտութեամբ, գաղտնապահութեամբ։ Լիակատար վստահութեամբ կ'յանձնարարուի ամէն գործի մարդոց։

ԱՂՋԿԱՆՑ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՊՐՈՒՍԱ

Վարժարանիս նոր տարեշրջանը կը սկսի Սեպտ. 6ին [Ն. Տ.]։ Տարեթոշակն է 12 ոսկի օսմ., կէսը կանխիկ և կէսը Փետր.ի սկիզբը վճարել։ 12 մէճիտիյէ յաւելուածաբար կ'առնուի դաշնակի համար։ Աւելի մանրամասն տեղեկութիւն ստանալու համար գրել առ Մարտիրոս Էֆ. Նիկողոսեան Պրուսա։ 25—18

ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌ

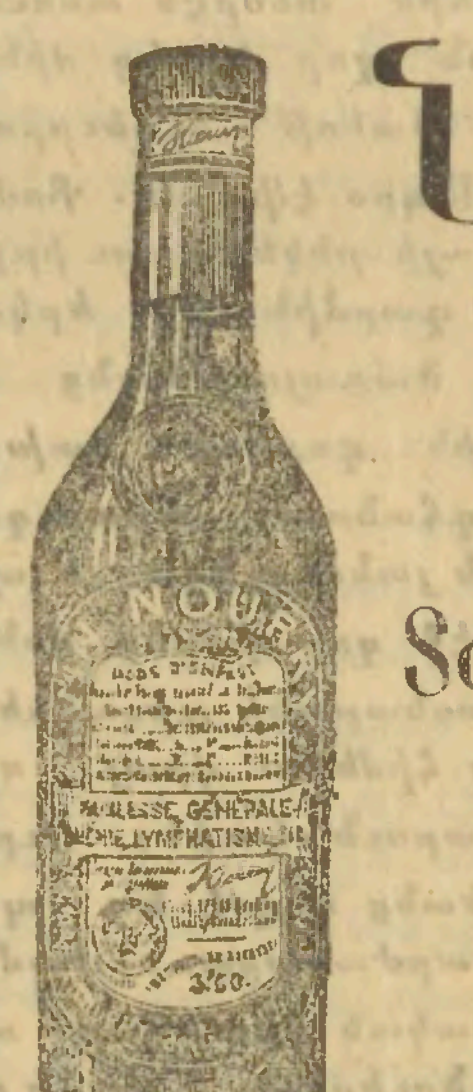
Տղաքը կատարելապէս գիրցնելու և միեւնոյն ժամանակ անոնց առողջութիւնն ապահովելու համար Ֆօսֆաթին Ֆալիէռ կ'կերցնեն, վեց ամսուան հասակէն սկսեալ, ՖՕՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՌԸ շօքօլայի պէս քաղցրահամ, անուշահոտ և սննդարար նիւթ մ'է, զոր տղաք մեծ ախորժով կ'ուտեն և քանի ուտեն, այնքան կ'ուժովնան, կ'գիրնան, կ'զօրանան, չուտով ոտքի կ'ելնեն և տղոց յատուկ շատ մը հիւանդութեանց դէմ կ'դնեն։

Ֆօսֆաթին Ֆալիէռը մասնաւորապէս սա յատկութիւնն ունի որ տղոց ոսկորները կ'զօրացնէ և կ'նպաստէ անոնց ակռայ հանելուն, զերծ պահելով զանոնք ատամնահանութեան հիւանդութիւններէ։

Հազարաւոր լուրջ փորձեր կ'ապացուցանեն որ Ֆօսֆաթին Ֆալիէռով սնեցող տղաք, իրենց կատարելութեան ժամանակ առոյգ, կայտառ և ուժեղ մարդիկ կ'ըլլան։ Բաց ի տղոցմէ, ամէն հասակէ անձինք գործածելով Ֆօսֆաթինը կատարելապէս կ'կազդուրուին ու կ'զօրանան։

Կ'ծախուի Կ. Պոլսոյ եւ գաւառներու մեծ դեղարաններուն և դեղի վաճառատուններուն մէջ։ 26—1

ՆՈՒՐԻԻ ՋԻՆԻ
(Խոս եւ Թանէնով)

ՈՅԺ ՏԱԼՈՒ ԵՒ ԱՐԻՒՆԸ ՄԱՔՐԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ԿԸ ԴԱՐՄԱՆԷ

ՏԺԳՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ Դէմքը (պէզ) Խոյլը (սրտանց)

ԱՆԱՐԻՒՆՈՒԹԻՒՆԸ Ցաւը եւ աղջկանց տրբանքի խանգարեալ Ծնունդները

ԿՈՒՐԾՔԻ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

ՆՈՒՐԻԻ ՋԻՆԻՆ խիստ բաղդատմամբ է եւ ՁԿԱՆ ԻՒՂԻ տեղ գործածուելով անոր կրկնապատիկ ազդեցութիւնը կ'ընէ:

Կը ծախուի Բարիզ Պլէն եւ Թօմարի վաճառատուն եւ Կ. Պոլսոյ ու գաւառաց դեղարաններուն եւ դեղի մթերանոցներուն մէջ:

ՕՍՄ. ԷՔՍԹՐԷ ՖԼԻՒԻՏ ՏԸ ՔԻՆՔԻՆԱ

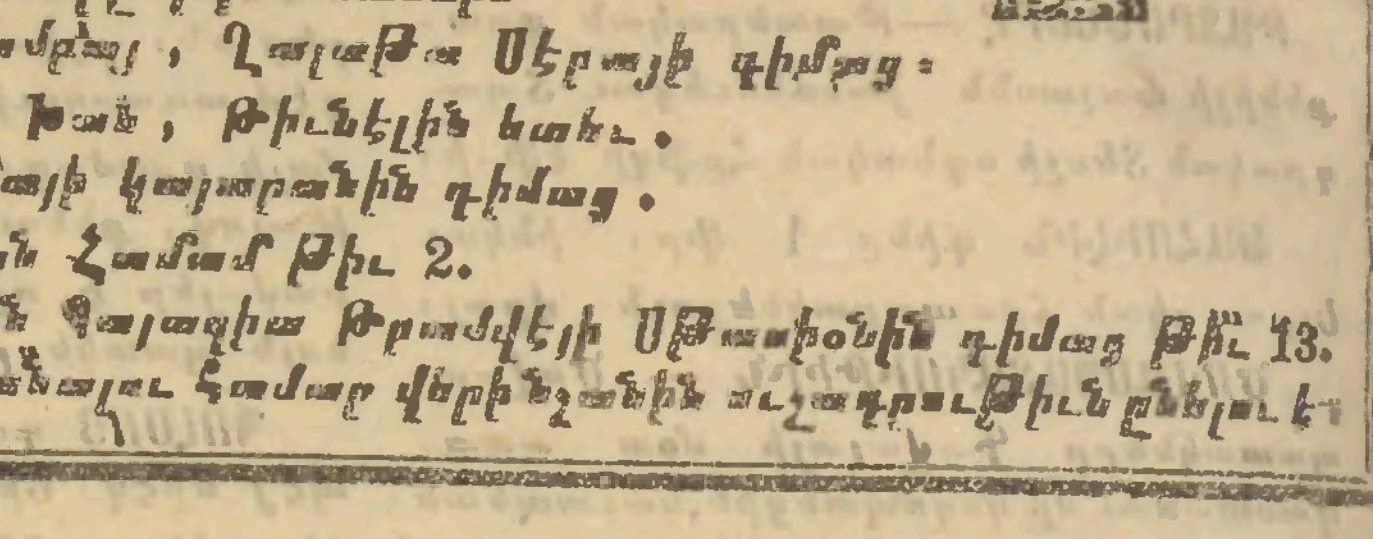
Այս դեղը իր սննդարար, մարսողական և զօրացուցիչ հանգամանքովը մեծապէս օգտակար է նոր ապաքինողներուն, և կ'բուժէ գլխու և մէջքի ցաւը, գաղտնի ջերմը, հինցած յօդացաւերը, հօդքախը, և անոնցմէ ծագում առնող զանազան ներքին և ցաւագին հիւանդութիւնները։

Կեղծիքէն զգուշանալու համար պէտք է մասնաւոր ուշադրութիւն ընել «Նիւսուհի» կնիքին։

Վաճառման կեդրոնատեղին է Պահչէ գաբու Սթամպօլլուեան Խանին մէջ Գարմաւալի շուկայի գործարանին կից, Թիւ 5 վաճառատունը։ Կ'գտնուի նաեւ բոլոր դեղավաճառներու և դեղագործներու քով։ Ցանձնարարութիւն կ'ընդունուի տուփը 5 ղրշ. և տուփն 50 ղշ.ի՝ Պոլսոյ համար, և տուփն 60 ղշ.ի գաւառաց համար։ 25—11

ՍԻՆԿԷՐ
ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱՅՍԵՐԱԿԱՆ ՊԱԼԱՏԱՆ
Ժ. ՆԱՅՏԼԻՆԿԷՐ

Սինկէրի կարի մեքենաները գլուխ անգլ. պղղատաեալ առաւելութեամբ այնքան գնահատուած են որ աշխարհիս ամէն կողմը տարածուած են, և բոլոր ընտանիքներ, դերձակներն ու կօշկակարներն լոկ Սինկէրի մեքենայ սկսած են գործածել. Սինկէրի Ընկերութիւնն ցարդ 400 է աւելի պատուոյ վկայական և շքանշանով առացած է բոլոր ցուցահանդէսներու մէջ:

Արեւելքի մէջ Սինկէրի մեքենաներուն միակ ներկայացուցիչն է Մ. Ժ. Նայտլինկէր, որ բովանդակ Թուրքիոյ մէջ մասնաճիւղեր հաստատած է:

Սինկէրի մեքենաները կ'վաճառուին՝ Բերա, Շիշլի ճամբայ, Ղալաթա Սէրայի գիմաց։
Ղալաթա) Սինկէր Խան, Թիւնէլին եաւե.
) Թրամվայի կայարանին դիմաց.
Ստամպօլ) Սուլթան Համամ Թիւ 2.
) Սուլթան Պայազիտ Թրամվէյի Սթասիոնին դիմաց Թիւ 13.
Կեղծիքէն զգուշանալու համար վերինշեալն ուշադրութիւն ընելու է։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԴՈՐԻԱ
ԻՐ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԱՊԱՐԱՆՔԻՆ ՄԷՋ Ի ԼԻՆՏԷՆ ՇԹՐԱՍԷ
Գերմանիոյ ամէնէն ՄԵԾ և ամէնէն ՀԶՕՐ Կենաց Ապահովագրական Ընկերութիւն

Պահեստք 239,189,580 Ֆրանք
Ապահովագրեալ դրամագլուխ 870,644,476 »

ԱԺԱՆ ԵՒ ՇԱՀԱՒԷՏ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
ՇԱՀԱԲԱԺԻՆԸ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐԵԱԼ Է ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԴԱՇՆԱԳՐՈՎ

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ Ի ՏԱՃԿԱՍՏԱՆ
ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամէն ոք կրնայ իր կեանքը ապահովագրել կամ զաւակներուն դրամագլուխ հայթայթել չաբաթական վճարումներով, սկսեալ 2 ղահեկանէ, և այս ամէնն առանց բժշկական քննութեան։

Այս կարգի ապահովագրեալ անձերու թիւն հասած է 1 ՄԻԼԻՈՆ 277,000ի

Վիճակախաղ.—Միմիայն մէկ տարի չաբաթական Մէկ Ֆր. վճարելով մարդ ցկեանս կ'ապահովագրուի, ընդունելու համար՝

1° 10,000 Ֆր. եթէ մահ պատահի։ 2° 15,000 Ֆր.ի հասոյթ մը, եթէ խեղութիւն պատահի։ 3° 200 օր, 5 Ֆր. ամենօրեայ հատուցում մը, ի դէպ առժամանակեայ խեղութեան ծովու կամ երկաթուղւոյ, թրամվէյի և բիւնէլի արկածներու հետեւանքով։

Դիմաւորն. — ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱՆ
Ընդհանուր Գործակալ ԷՄԻԼ ՖՕԿ
7, 8, 9 Ինայէթ Խան, Ղալաթիա, Օսմ. Կայս. Պանքային դիմաց.

ԿԱՐԵՒՈՐ Է ԳԻՏՆԱԼ թէ մեզի ղրկուած յօդուածները և այլն եթէ չորս ծայրերը կտրուած պահարանի մէջ դրուին, միայն 5 կամ 10 փարանոց փոստայի փուլ փակցնել բաւական է համաձայն Թղթատարական օրէնքին։

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ՝ ԲԻՒԶԱՆԴ ՔԷՉԵԱՆ

ՏՊԱՐԱՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ» ՕՐԱԳՐՈՑ
Կ. Պոլ., Nº 23, Պապը Ալի ճատտէսի

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ԹԵՐԹՕՆ «ԲԻՒԶԱՆԴԻՈՆ»Ի (48)

ՔՐԻՍՏԷՐՄԱՆ
ԿԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՃԱՄԲԱՆ
[ՎԷՊ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԷ]

ԺԴ.

Բով քովի պատնցան պարտէզին մէջ, ուր վերջալոյսի աղօտ ցոլքերը ժուռ կուգային։ Ձերմակ խճերով յատակուած ուղիները ջինջ առուակներու պէս կ'վազէին կանաչ մարմանդին վրայէն։ Մատաղ բոյսերուն և գարնան ցօղին հեշտաւէտ բոյրը կը թռէր թաւուտներու գիրգ ծոցէն և գաղտնապահ մրմունջ մը կ'կաթէր ծառերուն կատարէն։

—Օ՜հ, ո՜րչափ գեղեցկացած է հոս ամէն բան, պոռաց երիտասարդն հըրճուալից։

—Այո՛, Տէր իմ։ Բայց այսօր ամէն բան աւելի գեղեցիկ է քան երբեք։

—Ինչո՞ւ, հարցուց Պօլէսլավ խընդալով և Ռէժինը դիտելով կողմնակի։

Օ՛հ, ո՜րքան նիհարցած էր անտառու գեղանի այտերը փոսի մէջ պառկած էին, հրապուրիչ կարմրութիւն մը ցուցադրելով սակայն։

—Ահա կ'կենդանանա՛յ, մտածեց Պօլէսլավ։

Բայց, աւա՜ղ, վերջին ժամն էր սա իրենց երջանկութեան որ կ'խուսափէր արագ արագ։

—Ինչո՞ւ ինքզինքդ այդպէս անխնամ ձգեր ես, Ռէժին՛.

—Հա՞րկ է ճշմարտութիւնն ըսել, Տէ՛ր իմ, պատասխանեց Թշուառ աղջիկը, ամօթէն կարմրած։

—Անշո՛ւշտ։

—Կ'խորհէի թէ... գձեզ նորէն տեսնելէ առաջ պիտի մեռնիմ։ Ի՞նչ հարկ ուրեմն ինքզինքիս նայիլ։

Երիտասարդը պատասխան չտուաւ։ Թշուառ աղջկան մէկ մի խօսքը սիրոյ յորձանքի մը պէս կ'բախէր սրտին։

Առջեւը կ'տարածուէր գեղեցիկ մարմանդը, որ դիւթական սկսելով դէպ ի պարտէզ կ'իջնար աննշմարելի զառիվարով մը։ Մէջտեղը, Արտեմիսի արձանին պատուանդանը կեցած էր տակաւին, ու անոր քովը՝ գիցուհիին իրանը, զոր Ռէժին անշուշտ չէր կըրցած վերցնել շատ ծանր ըլլալուն պատճառաւ։ Քիչ մ'անդին կ'երեւէր սեւ ուղղանկիւն մը, ուր առաջին անգամ տեսած էր զՌէժին, երբ նա իր տիրոջը գերեզմանը կ'փորէր։

—Այն տեղն անմշակ ձգեցի ի յիշատակ... Անիկա ինծ կ'յիշեցնէ... մեր առաջին հանդիպումը, փսփսաց Ռէժին։

Ծամբանին չորունակելով հասան մացառները, որք տունը շրջապատած էին փշենի պատուարի մը պէս։

—Ջերմանոցին տանիքն ալ նորոգեցի, տեսէ՛ք, ըսաւ Ռէժին։

Երկուքին նայուածքներն իրարու հանդիպեցան, բայց երկուքն ալ միենոյն պահուն, ուրիշ կողմ նայեցան։ Ժպտուն տնակը կարծես թէ երջանկութեան կ'հրաւիրէր զիրենք։ Արեւու վերջին ճառագայթ մը կ'ծփար պատուհաններուն վրայ։ Վերջալոյսն արդէն կ'սկսէր մարիլ։ Գոհունակութեան զգացում մը ծնաւ Պօլէսլավի սրտին մէջ։ Մտահոգութիւն մը, որ կ'կրծէր զինք, պահ մը փարատեցաւ։

—Ծաշ մը պատրաստէ՛ ինծ, Ռէժի՛ն, հրամայեց։ Անօթութենէ կը մեռնիմ կոր։ Բայց ձեռ ո՞ւր է արդեօք։ Պա՛հ։

Եւ նորէն մռայլ դոյն։

—Վրադ գլուխդ չակէ քիչ մը, Ռէժին, ըսաւ յետոյ։ Չեմ ուզեր որ աղտեղ թափթփած պատիւ։

—Լա՛ւ, Տէ՛ր իմ, երթամ վրաս գլուխս չակեմ, ըսաւ աղջիկն և խոհանոց գնաց, մինչ երիտասարդն իր սենեակը մտնելով բազմոցի մը վրայ կ'նետուէր։ Սենեկին մէջ բան մը փոխուած չէր ձգած այն գիշերէն ի վեր, ուր փախած էր։ Բայց ո՛չ վառարանին ու անկողինը վերցուած էին, Հայրիկին պատկերն ալ հոն չէր։ Անոր ճանկին հարուածն անոր գործը ըլլացուցած էր։ Պատուհաններէն մեր ըլլալով, դաշտին անուշ հոտերը սենեկին մէջ կ'տարածուէին։ Մտահոգութիւնը նորէն պաշարած էր զինք, և երթալով կ'աւելնար։ Հոն առանձին կենալն անկարելի թուեցաւ իրեն. «—Ռէժինի քով երթանք», ըսաւ։

Բայց դրան սեմին վրայ եա քաշուեցաւ սոսկումով։ Ռէժէն կրակին առջեւ չփակը կ'կարկտէր, ուսերը բոլորովին մերկ։ Քանի մը վայրկեանէն Ռէժին գործն աւարտելով տիրոջը սենեակը մտաւ։

—Հրաման մ'ունի՞ք, Տէ՛ր իմ։

—Սա տանիքն ի՞նչպէս նորոգեցիր։ Ջրսէ՞ս ինծի, պատասխանեց Պօլէսլավ բան մ'ըսած ըլլալու համար։

Ռէժին քանի մը խօսքով պատմեց, մինչ երիտասարդը գոյն կ'շնորհաւորէր, առանց բան մը հասկցած ըլլալու։ Յետոյ նկաւ նստաւ կրակին քով։ Գիշեր եղած էր և կրակին բոցերը պառող լոյսեր կ'նետէին պատերուն վրայ։

—Ծաշին պատրաստութեան համար ես ալ պիտի օգնեմ քեզ, Ռէժին։

—Կ'ծաղրէ՞ք զիս։

—Ի՞նչ ուտելիք կայ։

—Շատ բան չունիմ այս գիշեր։ Հաւկիթ, տապկած խոզապուխտ և աղցան։

—Ի՞նչ որ է, բե՛ր, անօթի եմ։

—Վայրկեան մը, Տէ՛ր իմ։

—Լա՛ւ, կ'սպասեմ։ Քիչ մը հոս եկո՛ւր, Ռէժի՛ն։ Ուզածիս պէս արդուզարդ չես տուեր։ Մազերդ...

—Ժամանակ չունեցայ սանտրելու, Տէ՛ր իմ։

—Սանտրէ՛։

—Հո՞ս։ Ջե՞ր առջեւ։

—Ի՞նչ կ'ըլլայ։ Ո՞ւրկէ կ'քաշուիս։

Ջերմանոցին մէկ անկիւնը երթալով, Ռէժին բուռն չարժումով մը քակեց հիանալի մազերը, որք մինչեւ ազդերն հոսեցան առուակի մը պէս։ Սանտրուած ժամանակ աչքին ծայրովը տեսաւ որ երիտասարդը զինք կ'դիտէր, ուստի անկողնին վրայ նետուեցաւ և երեսը բարձերուն մէջ խոթեց, յիմար ուրախութիւնով մը առլցուն։ Մազերը չակելէն ետքը, Ռէժին վառարանին մօտ գնաց, առանց Պօլէսլավի կողմը նայելու։

—Մեկնելէս ի վեր ի՞նչեր անցան դարձան, Ռէժին։

Աղջիկն սկսաւ պատմել, նախաճաշի պատրաստութեամբ զբաղելով հանդերձ։

—Պօքէլստորֆի մէջ բան մը փոխուած չէ։ Արդէն հոն մարդու հետ չեմ տեսնուած, նպարավաճառէն ու կնոջմէն զատ։ Գեղը բնաւ ոտք չդրի, նոյն իսկ երբ ողողում պատահելով, արգիլուեցայ Պօքէլստորֆ երթալէ։ Աս ամէնը չգրեցի՞ ձեզ։ Քանի մ'օր ալ անօթի մնացի, բայց հոգս անգամ չեղաւ։ Ա՛հ, քիչ մնաց որ պիտի մոռնայի։ Այս չորթու քանի մը նամակներ եկան ձեզ Վէսդէնշդայնէ, Քեօնիկսպէրկէ եւն.։ Այսօր ալ նամակ մը եկաւ...Հէլէնէն....

—Հասկցայ, հասկցայ, ընդմիջեց Պօլէսլավ։ Վաղ առտու կ'նայինք։

Երիտասարդին հոգին էր ձիւմ թէ ինչ կ'անցնի կ'դառնայ այլուր։ Քանի մը ժամէն առ յաւէտ պիտի խորտակէր այն կապերն որք զինքն այս աշխարհին հետ կ'միացնէին։ Հետեւաբար այս պահուս բան մը չէր չահագրգռեր զինք,—ո՛չ իր նախկին յոյսերը, ո՛չ քաշած նեղութիւնները։

Ծաշը պատրաստ էր։

—Ինչո՞ւ քու պնակդ ջես դրեր, Ռէժին։

—Կ'ուզէ՞ք, Տէ՛ր իմ։

—Հարկաւ։

—Ի՞նչ գինի պիտի խմէք։

Պօլէսլավ սրտի նեղութիւն մը զգաց։

—Գինի չեմ ուզեր, ըսաւ յետոյ։

Ահա անգամ մ'ալ դէմ դէմի նըստած էին Պօլէսլավ և Ռէժին, կանթեղին անուշ պայծառութեան տակ,—ինչպէս առեն մը, երբ ձմեռն իր բովանդակ սոսկութեամբ կ'տիրէր և բուռն մրրիկ մը տունը կ'թոթուէր ուժգին։ Այսօր գարուն էր։ Ցայգաթիթեռները կանթեղին չուրջը կ'թըռչէին և գաղջ զեփիւռն անուշ բուրումներ կ'բերէր դուրսէն։ Լուսինը ծաթած էր պայծառութեամբ։

Պօլէսլավ բուռն չարժումով մը եա հրեց պնակը։ Պատառները կոկորդէն վար չէին երթար։ Ա՛հ, բնազդով ուզած չէր գինի խմել, բայց ահա գինովութիւն մը պաշարած էր ուղեղը։ Յետոյ գաղանի նայուածք մ'ուղղեց Ռէժինին ու վախցաւ։ Ռէժին հիացումով մը զինքը կ'դիտէ՛ր։ Ամէն բան մոռցած էր ան, երկինքը, երկիրը, իր անցեալ վիշտերն ու իր տանջող մտահոգութիւնները։ Դէմքին վրայ անպատում երջանկութեան ճառագայթ մը կ'ցոլար և հեշտաւէտ թարմութիւն մը պճնազարդած էր սիրուն այտերը։ Երազուն, պաշտելի ու խոռվիչ քաղցրութիւն մը պատած կ'թուէր անոր մարմինն ու հոգին համակ։

(Շար.) Թարգմ. ԺԻՐԱՅՐ ՇԻՐԱԿԱՑԻ